

Mobilisatiedoden

Deel 3

Oorlogsslachtoffers Nederlandse Landmacht, Luchtwacht en Korps Politietroepen 1 september 1939 – 9 mei 1940

79 doden

Samenstelling Bart FM Droog

Uitgeverij Oorlogsdoden, IJsselstein, 2023

Inleiding

Dit e-boek is een bewerking van een oorspronkelijk op 17 oktober 2018 verschenen bijlage bij het *The Post Online*-artikel 'Onderzoek: 431 Nederlandse oorlogsslachtoffers van WOII niet erkend'.¹

Op 1 september 1939 viel Nazi-Duitsland Polen binnen. Dat was het feitelijke begin van de Tweede Wereldoorlog. Nederlandse krijgsmachtonderdelen moesten vanaf dag één in deze oorlog opereren. De Landmacht, destijds ook wel 'weermacht' genoemd, had in die eerste acht maanden vooral een afschrikkende rol. Eenmaal gemobiliseerd² telde het landleger circa 261.000 militairen³. Tenminste 78 van hen kwamen om vóór 10 mei 1940.

In vrijwel alle gevallen geldt dat zij direct of indirect het slachtoffer zijn geworden van oorlogsomstandigheden. Als ze niet waren gemobiliseerd, hadden ze zich niet op de plaats bevonden waar ze een vroegtijdig einde vonden. Alle dodelijke slachtoffers stierven 'in werkelijke dienst'⁴. Maar géén van hen geldt voor de Nederlandse overheid als 'erkend oorlogs-slachtoffer'. Die term is voorbehouden aan Nederlanders die ná 9 mei 1940 door oorlogsgeweld om het leven kwamen, en alleen als ze als militair of gemilitariseerde⁵ aan geallieerde kant sneuvelden, of ten gevolge van verzets-activiteiten omkwamen, of vermoord werden omdat ze tot een vervolgte groep behoorden.

Alle Tweede Wereldoorlogsslachtoffers die buiten deze nauwe definitie vallen worden door de Nederlandse staat dus níét als oorlogsslachtoffer erkend. Ook de vóór 10 mei 1940 bij het vervullen van hun taak omgekomen militairen worden níét erkend als oorlogsslachtoffer.

Dat staat in schril contrast met de signalen die diezelfde overheid vóór 10 mei 1940 afgaf. Vrijwel alle uitvaarten van tussen 1 september 1939 en 10 mei 1940 omgekomen landmacht-, marine- en luchtmacht personeel vonden 'met militaire eer' plaats. Menigmaal stuurde koningin Wilhelmina een grafkrans. Vertegenwoordigers van de regering - soms tot aan de minister toe - waren bij deze uitvaarten aanwezig, en steeds werd benadrukt dat zij die waren omgekomen bij de uitvoering van hun taak als oorlogsslachtoffer beschouwd moesten worden.

---

1 <https://tpo.nl/2018/10/17/onderzoek-431-nederlandse-oorlogsslachtoffers-van-woii-niet-erkend/>

2 De algehele mobilisatie werd op 28 augustus 1939 afgekondigd, ingaande op 29 augustus 1939.

3 Allert Goossens. [Opsomming aantal manschappen Landmacht (ca. 261.000), Koninklijke Marine (ca. 15.000 in Nederland) en Militaire Luchtvaart (ca. 5000 man). Grebbeberg.nl, 28-12-2008.

https://www.grebbeberg.nl/forum.php?page=forum_discussiegroep&item=13816&group=10&view=3

4 'Gestorven in werkelijke dienst' – dit zijn gemobiliseerde militairen die om het leven kwamen door dienstongelukken, ongevallen, misdrijven, medische problemen (ziektes, hartfalen, hersenbloedingen, ontstekingen etc.) of zelfdoding.

5 Dit betrof vooral Nederlandse zeelieden, die na 15 mei 1940 buiten Duits gebied verkeerden. Zij kregen voor de duur van de oorlog een vaarplicht opgelegd.

Verkeersslachtoffers

Onder de militaire doden uit de onderzochte periode bevinden zich opvallend veel verkeersslachtoffers: 27 van de 78. Militaire chauffeurs waren verder betrokken bij ongelukken waarbij tenminste 11 burgers (in Nederland) omkwamen.

Hier zijn verschillende verklaringen voor. Militaire rijbewijzen werden vanaf maart 1939 op grote schaal uitgereikt. Uit krantenartikelen valt op te maken dat deze rijbewijzen niet bepaald gekoppeld waren aan een degelijke rijopleiding.

Ook reed een aanzienlijk deel van de militaire chauffeurs *nogal* roekeloos. Dat bracht de minister van Defensie er in oktober 1939 toe 'een streng optreden tegen onverantwoordelijke militaire motorrijders' te gelasten, en een speciale verkeersbrigade van het Korps Politietroepen in te stellen.

Daarnaast zal de jonge leeftijd van veel militaire chauffeurs van negatieve invloed zijn geweest op het rijgedrag: het is nu eenmaal bekend dat jonge mannen in auto's en op motorfietsen aanzienlijk vaker bij ongelukken betrokken zijn dan andere groepen.

Maar, het dient gezegd, roekeloos verkeersgedrag was niet voorbehouden aan militaire chauffeurs. Ook veel burgers waren gevaarlijk bezig: inhalen als er een tegenligger aankomt, zonder rond te kijken oversteken, in beschonken staat in een auto stappen – het kwam allemaal voor, met alle gevolgen van dien.

Zie onder meer:

Militaire motorvoertuigen. [Over uitgifte militaire rijbewijzen]. *Het Vaderland*, 's-Gravenhage, 12-03-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010018331:mpeg21:a0161>

Wel bekwaam maar niet bevoegd. *Nieuwsblad van Friesland*, Heerenveen, 12-06-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010761463:mpeg21:a0160>

Minister Dijkhoorn gelast streng optreden tegen onverantwoordelijke militaire motorrijders. *Het Vaderland*, 's-Gravenhage, 17-10-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010018695:mpeg21:a0077>

Het militaire auto-verkeer. Waarschuwing aan snelheidsmaniakken. *Leeuwarder Courant*, Leeuwarden, 18-10-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010607794:mpeg21:a0013>

Militairen krijgen les in de verkeersregels. Een cursus te Hilversum. *De Telegraaf*, Amsterdam, 01-02-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578576:mpeg21:a0324>

Verkeersslachtoffers september 1939 - februari 1940

Verkeersongevallen in Februari

Blijkens de voorloopige gegevens, verstrekt door het Centraal Bureau voor de Statistiek, was het aantal slachtoffers van verkeersongevallen in Februari 1940 aanzienlijk minder dan in Februari van het voorafgaande jaar, schrijft de K.N.A.C. Evenals voor Januari komt deze vermindering voor een groot gedeelte voort uit de door de winteromstandigheden sterk verminderde verkeersfrequentie. Anderzijds veroorzaakten de gladde wegen uiteraard nieuwe gevaren op den weg.

De cijfers voor de laatste zes maanden zijn als volgt (tusschen haakjes de overeenkomstige cijfers van voorgaand jaar):

	gedood	ernstig gewond
September 1939	68 (68)	421 (452)
October	76 (90)	415 (408)
November	59 (68)	378 (365)
December	55 (42)	341 (312)
Januari 1940	27 (42)	281 (326)
Februari	34 (46)	225 (314)

Een groote bron van gevaren vormt te allen tijde het onvoldoende rechts houden en het daardoor noodeloos en gevaarlijk versmallen van de beschikbare wegbreedte.

Nog immer is in Nederland — in tegenstelling met bijna alle andere landen — niet algemeen voorgeschreven, dat wielrijders met niet meer dan twee naast elkander mogen blijven rijden, hoewel zulks in verschillende gemeentelijke en provinciale verordeningen wel reeds is opgenomen. In verschillende gemeenten treedt men tegen dit euvel, dat reeds aanleiding gaf tot zoovele opgevallen, op, op grond van de algemeene bepaling, dat men zich niet verder van den kant van den rijweg mag verwijderen, dan door de omstandigheden wordt gerechtvaardigd.

Het Vaderland, 15-04-1940

Regelingen voor nabestaanden – blijvende pijn

Weduwen en wezen van de omgekomen militairen konden aanspraak maken op doorgaans vrij karige uitkeringen⁶. Nu waren de getrouwde militairen doorgaans kostwinner: hun dood raakt de nabestaanden zowel emotioneel als financieel, tot op de dag van vandaag.

In tegenstelling tot de 'erkende oorlogsslachtoffers' hebben de omgekomen Nederlandse militairen uit de eerste acht maanden van de Tweede Wereldoorlog geen recht op een door de Oorlogsgravenstichting onderhouden graf. Dat betekent dat hun nabestaanden zelf om de zoveel jaar de grafrechten moeten verlengen, anders wordt het graf geruimd.

4 Mei

In het 'Memorandum voor de Herdenking van 4 Mei' van 'Nationaal Comité 4 en 5 mei' (een organisatie onder directe controle van de overheid) staat expliciet: 'Er zijn voor de inval van nazi-Duitsland in Nederland al Nederlanders omgekomen als gevolg van de Tweede Wereldoorlog. Die begon tenslotte al eerder. Ook deze slachtoffers worden herdacht.'⁷

Des te vreemder is het dat de overheid de vergeten Nederlandse militaire doden uit de eerste acht maanden van de Tweede Wereldoorlog niet als 'oorlogsslachtoffer' wil erkennen.

Velen van hen hadden jonge kinderen, kinderen die, als ze nog leven, 83 jaar of ouder zijn. Velen van hen hebben hun vader nooit gekend – want hij was al overleden vóór ze geboren werden. Het is toch niet te veel gevraagd hun leed te erkennen?

Bart FM Droog, Eenrum, april 2023.

Met dank aan Sven Maaskant van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie en de afdeling Persvoorlichting van het Ministerie van Defensie.

---

6 Niet onverzorgd. *Friesch Dagblad*, Leeuwarden, 25-01-1940.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010325032:mpeg21:a0072>
Pensioen voor militairen en hun nabestaanden. *Het Volksdagblad*, Amsterdam, 09-02-1940.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010474110:mpeg21:a0044>

7 Wat is het memorandum? Nationaal Comité 4 en 5 mei. [Gezien 12-09-2018].
<https://www.4en5mei.nl/herdenken-en-vieren/veelgestelde-vragen/achtergrondinformatie/herdenken/wie/herdenken-we/wat-is-het-memorandum>

Datum	Incident (in rood niet meegenomen in telling)	Locatie	Doden	Blz
28-09-1939	Verdrinking	Deventer	1	8
31-08-1939	Verkeersongeluk	Oldebroek (Gelderland)	1	8
04-09-1939	Verkeersongeluk	Zeist	1	9
08-09-1939	Verdrinking	Zaltbommel	1	9
09-09-1939	Verdrinking	Scheveningen	1	10
11-09-1939	?	Rijnsburg	1	10
11-09-1939	Schietincident	Heer (Limburg)	1	11
16-09-1939	Verkeersongeval	Amsterdam	1	12
17-09-1939	Verkeersongeval	Huisduinen	1	12
22-09-1939	Schietincident	Voerendaal (Limburg)	1	13
29-09-1939	Verkeersongeluk	Den Haag	1	14
01-10-1939	Mishandeling	Weert	1	15
03-10-1939	Ongeluk met landmijn	De Peel	1	16
03-10-1939	Verkeersongeluk	Amsterdam	2	16
15-10-1939	Verkeersongeluk	Rhenen	1	17
16-10-1939	Verkeersongeluk	Leusden	2	18
27-10-1939	Verkeersongeluk	Delden	1	19
28-10-1939	Verkeersongeluk	Soest	1	20
29/30-10-1939	Verkeersongeluk	Verkeersplein Oudenrijn	1	20
06-11-1939	Ziekte	Vlieland	1	21
06-11-1939	Eerste alarm	Nederland		22
09-11-1939	Venlo-incident	Venlo	1	23
10-11-1939	Ongeluk met springmiddel	Bellingwolde (Groningen)	1 +1	25
10-11-1939	Ongeluk met springmiddel	Omgeving Amersfoort	4	26
11-11-1939	Uit raam gevallen	Voorburg	1	27
12-11-1939	Hartfalen?	Hoevelaken	1	27
12-11-1939	Verkeersongeluk	Maarssen (Utrecht)	1	28
12-11-1939	Ongeluk met springmiddel?	Omgeving Zevenaar	1?	28
14-11-1939	Verdrinking	Sambeek (Noord-Brabant)	1	29
14-11-1939	Verdrinking	Brakel (Gelderland)	1	29
20-11-1939	Verdrinking	Nederasselt of Grave	1	30
24-11-1939	Landmijn	Ysselsteyn (Limburg)	1	31
01-12-1939	Verkeersongeluk	Mill	1	32
04-12-1939	Verkeersongeluk	Weert	1	33
15-12-1939	Schietincident	Erp	1	33
17-12-1939	Gasvergiftiging	Eindhoven	1	34
18-12-1939	Verdrinking	Ossesluis (Drenthe)	2	35
18-12-1939	Verdrinking	Elst	1	35
22-12-1939	Verdrinking	Nabij Veenendaal	3	36

Datum	Incident	Locatie	Doden	Blz
06-01-1940	Verdrinking	Kagermeer	1	37
06-01-1940	Verdrinking	Bij Urk	1 +1	37
10-01-1940	Verdrinking	IJsselmeer, bij Muiden	1	38
14-01-1940	Ongeluk met springstof	Nieuweschans	6	39
18-01-1940	Verkeersongeluk	De Haar (Amerongen)	2	41
21-01-1940	Van dak gevallen	Kampen	1	42
23-01-1940	Schietincident	Katwijk aan Zee	1	43
05/06-02-1940	Van trap gevallen	Beek (Limburg)	1	44
07-02-1940	Verkeersongeluk	Den Haag	1	44
10-02-1940	Ziekte?	Den Haag	1	45
22-02-1940	Verkeersongeluk	De Bilt	1	45
22-02-1940	Verkeersongeluk	Soest	1	46
23-02-1940	Verkeersongeluk	Bij Ede	1	46
23-02-1940	Verkeersongeluk	Bij Nuth (Limburg)	1	47
09-03-1940	Verdrinking	Nederweert	1	47
13-03-1940	Hartstilstand?	Zandvoort	1	48
15-03-1940	Verkeersongeluk	Veenendaal	1	49
22-03-1940	Verkeersongeluk	Venlo	1	49
26-03-1940	Verdrinking	Roermond	1	50
27(?) -03-1940	Nekkramp	Utrecht	1	51
31-03-1940	Ziekte?	Maastricht	1	52
03-04-1940	Ziekte	Den Haag	1	52
03-04-1940	Nekkramp	Grave / Den Bosch	1	53
04-04-1940	Ongeluk militaire oefening	Huinen (Gelderland)	1	53
04-04-1940	Verkeersongeluk	Moordrecht	1	54
14-04-1940	Verdrinking	Roermond	1	54
16-04-1940	Oefening met springmiddel	Amby (Limburg)	1	55
21-04-1940	Verkeersongeluk	Zijdewind/Verlaat (N.H.)	1	
23-04-1940	Verkeersongeluk	Laren	1	56
		Subtotaal	78	

Korps Politietroepen

04-12-1939	Verkeersongeluk	Hardinxveld (Z.H.)	1	57
		Totaal	79	

28 Augustus 1928: afkondiging mobilisatie. Eerste opkomst dag 29 augustus 1939, voor lichten 1924-1939.

28-08-1939. Verdrinking. Deventer. 1 dode.

Deventer, 28 Aug. – De twintigjarige dienstplichtige soldaat R. uit Hoogland bij Amersfoort, is bij het baden in den IJssel verdronken. Een kameraad, met wien hij daar vertoefde, heeft den militair niet kunnen redden. R. was de zwemkunst niet machtig. (*De Telegraaf*, 28 augustus 1939)

[ML-01] **Arie Adrianus Renkers**. Dienstplichtig soldaat. 20 jaar.
Geboren ca. 1919 te Hoogland (Utrecht).
Overleden op 28 augustus 1939 te Deventer.
In overlijdensakte staat als sterfdatum abusievelijk 29 augustus 1939 vermeld.

Register van overlijdens Deventer. Historisch Centrum Overijssel, Zwolle.
Zwemmer verdronken te Deventer. De *Telegraaf*, Amsterdam, 28-08-1939.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579486:mpeg21:p006>

31-08-1939. Verkeersongeluk. Oldebroek (bij Wezep). 1 dode

Dienstplichtig soldaat A.H. van Dijk uit Zwollekerspel rijdt zich op z'n motorfiets te pletter op een met twee paarden bespannen wagen. Hij overlijdt in een ambulance onderweg naar het ziekenhuis.

[ML-02] **Antonie Hendrik van Dijk**. Soldaat. 22 jaar.
Geboren op 5 oktober 1916 te Berkum (Zwollekerspel).
Overleden op 31 augustus 1939 te Oldebroek (tussen Elburg en Wezep).
Voor hij opgeroepen werd werkte hij als landbouwer.

Archieven Burgerlijke Stand.
Dienstplichtige bij aanrijding gedood. *Algemeen Handelsblad*, 01-09-1939.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=KBNRC01:000056034:mpeg21:p011>

Neutraal in oorlogstijd

04-09-1939. Verkeersongeluk. Zeist. 1 dode.

Dienstplichtige J. van Zoelen uit Rotterdam, 22-jaar en ongehuwd, wordt gelanceerd na bijna-botsing tussen twee auto's. De ene, een *two-seater* waarin en waarop vijf militairen zitten, slaat over de kop. Van Zoelen overleeft het niet. De bestuurder, L.J. A. Uit Heerlen, wordt drie maand later door de krijgsraad vrijgesproken van de aanklacht 'dood door schuld', omdat hij op een voorrangsweg reed.

[L-01] **Johannes Everardus van Zoelen**. Soldaat. 22 jaar.

Geboren op 2 december 1916 te Roosendaal.

Overleden op 4 september 1939 te Zeist.

Archieven Burgerlijke Stand.

Ernstig auto-ongeluk Zeist. Milicien gedood. *Provinciale Noordbrabantsche en 's Hertogenbosche Courant*, 's-Hertogenbosch, 05-09-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMSADB01:000020102:mpeg21:p011>

Soldaten wilden heimelijk een uitstapje maken. Noodlottige tocht met onbesuisden chauffeur. *Utrechts Volksblad*, Amsterdam, 06-09-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010940672:mpeg21:a0137>

Krijgsraad. Vrijgesproken van dood door schuld. *Limburgsch Dagblad*, Heerlen, 06-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010948515:mpeg21:a0176>

"Krijgsraad. Vrijgesproken van dood door schuld. *Limburger Koerier*, Heerlen, 06-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:011024438:mpeg21:a0205>

08-09-1939. Verdrinking. Zaltbommel. 1 dode.

"Te Zaltbommel is bij het baden in de Waal de 27-jarige schilder G. A. Dirksen, uit 's-Gravenhage, die als soldaat aldaar was ingekwartierd, verdronken."

(*Nieuwsblad van Friesland*)

[L-02] **Antoon Gerhard Dirksen**. Soldaat. 27 jaar.

Geboren ca. 1912

Overleden op 8 september 1939 te Zaltbommel.

In het dagelijks leven was hij huisschilder.

Archieven Burgerlijke Stand.

Te Zaltbommel... *Nieuwsblad van Friesland*, Heerenveen, 13-09-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010760967:mpeg21:a0203>

09-09-1939. Verdrinking. Scheveningen. 1 dode.

De 23-jarige soldaat W.T. uit Brabant verdrinkt aan het Noorderstrand bij Golfbreker 48, tijdens het zwemmen in zee.

[L-03] **W.T.** Soldaat 23 jaar.

Geboren te ?

Overleden op 9 september 1939 te Scheveningen.

Soldaat in zee verdronken. Utrechts Volksblad, Amsterdam, 09-09-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010940674:mpeg21:a0267>

Soldaat in zee verdronken. Dagblad Nieuwe Hoornsche Courant, Hoorn, 09-09-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010942641:mpeg21:a0178>

11-09-1939. Oorzaak onbekend. Rijnsburg. 1 dode.

Overlijdensoorzaak onbekend. De overledene behoorde tot het 4 Dep. Bat. Niets in kranten. Ziekte? Ongeluk? Het is onduidelijk waarom hij in een officieel Nederlands oorlogsgraf rust, daar de staat hem niet erkend als oorlogsslachtoffer.

[L-04] **Thomas Joseph Adelaar.** Soldaat.35 jaar.

Geboren op 20 maart 1904 te Utrecht

Overleden op 11 september 1939 te Rijnsburg

Begraven R.K. Begraafplaats St. Barbara te Utrecht, Erehof.

Hij was gehuwd met Maria van Dalen.

Thomas Joseph Adelaar. 'Slachtoffer van de oorlog'. Oorlogsgravenstichting. [Gezien 05-09-1939].

<https://oorlogsgravenstichting.nl/persoon/1184/thomas-joseph-adelaar>

11-09-1939 (2) Schietincident. Heer (Limburg). 1 dode.

HEER. — Maandagmiddag omstreeks één uur heeft zich bij de wacht aan een der militaire terreinversterkingen aan den Oostkant van deze gemeente een tragisch ongeval voorgedaan als gevolg van het onvoorzichtig omgaan met een vuurwapen.

De 20-jarige soldaat L. R. uit SPEKHOLZERHEIDE richtte, tijdens het aflossen van het piket, bij wijze van scherts zijn geladen pistool op den eveneens 20-jarigen ongehuwden soldaat H. St. uit SITTARD. Hij deed met geen enkele ernstige bedoeling en verkeerde blijkbaar in de veronderstelling, dat de pal van het automatisch vuurwapen vaststond.

Onverwacht echter ging het schot af en de kogel trof St., die op heel korten afstand van den onvoorzichtigen schutter stond, vlak in de borst. De getroffene was bijna op slag dood. De dader R. is voorloopig in arrest gesteld in afwachting van de resultaten van 't onderzoek, dat door de militaire autoriteiten thans wordt ingesteld. (*Limburger Koerier*, 12 september).

De schutter zou regelmatig 'spelenderwijze' met zijn revolver andere soldaten bedreigd hebben. Hij was meerdere malen gewaarschuwd om daarmee te stoppen – zo wordt later duidelijk. R. wordt uiteindelijk tot vijf maanden gevangenisstraf met aftrek voorarrest veroordeeld.

[L-05] **Jan Hendrik Hubert Steine**. Soldaat. 19 jaar.

Geboren ca. 1919 te Heerlen.

Overleden op 11 september 1939 te Heer (bij Maastricht).

De overledene had een gelijknamige in 1901 geboren broer, die slechts enkele maanden geleefd heeft.

Archieven Burgerlijke Stand.

Soldaat door schot gedood. Zijn collega richtte spelenderwijze een pistool op hem.

Limburger Koerier, Heerlen, 12-09-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:011024366:mpeg21:a0108>

Soldaat op wacht door schot gedood. Geweer van collega afgegaan? *Twentsch dagblad Tubantia en Enschedesche Courant*. 12-09-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMSAEN01:000061489:mpeg21:a0062>

Soldaat speelde met een revolver [over hoger beroep; schutter werd in eerste instantie door de Krijgsraad te Den Bosch tot vijf maanden gevangenisstraf veroordeeld]. *De Telegraaf*, Amsterdam, 17-04-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578200:mpeg21:a0054>

Soldaat doodde per ongeluk zijn kameraad. *De Banier*, Rotterdam, 03-05-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010850895:mpeg21:a0089>

16-09-1939. Verkeersongeval. Amsterdam. 1 dode.

De 30-jarige sergeant J. Veen uit Haarlem komt omstreeks middernacht (in de nacht van 15 op 16 september) met z'n motorfiets ten val, nadat hij met z'n rechterbeen de treeplank van een tram in de Witte de Withstraat in Amsterdam had geraakt. Hij wordt naar het Wilhelminagasthuis overgebracht, waar hij in de loop van de nacht aan zijn verwondingen bezwijkt.

[L-06] **Jan Veen.** Sergeant. 20 jaar?

Geboren ca. 1919 te Amsterdam.

Overleden op 16 september 1939 te Amsterdam.

Archieven Burgerlijke Stand.

30-jarige sergeant gedood bij verkeersongeval. *Het Vaderland*, 's-Gravenhage, 16-09-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010018644:mpeg21:p003>

17-09-1939. Verkeersongeval. Huisduinen. 1 dode.

Bij badplaats Huisduinen wordt de 27-jarige dienstplichtig soldaat O. Bouman uit 't Zand (N.H.) gegrepen door een taxi. Bouman wordt naar het Marinehospitaal in Den Helder overgebracht, waar hij overleed. Bouwman was vier maanden eerder getrouwd. Hij bezat in klein boerenbedrijf in het 't Zand (bij Schagen).

[L-07] **Outjer Bouwman.** Dienstplichtig soldaat. 27 jaar.

Geboren op 19 januari 1912 te Twisk.

Overleden op 17 september 1939 te Den Helder.

Gehuwd met Grietje Tiel.

Archieven Burgerlijke Stand.

Dodelijk ongeval te Huisduinen. *De Telegraaf*, Amsterdam, 18-09-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579573:mpeg21:p006>

22-09-1939. Schietincident. Voerendaal. 1 dode.

P. van P., geboren te Dordrecht, een 21jarige soldaat van de Genie, stond op 22 September j.l. als schildwacht op post met een geladen geweer, waar een bajonet opstak. Voor de grap maakte hij met dit geweer een stekende beweging in de richting van zekeren B. Meulenbroek, die zich op enkele meters afstand bevond. Daarbij kwam hij aan den trekker van het geweer, zoodat een schot afging en Meulenbroek doodelijk werd getroffen. Dit voorval speelde zich af te Voerendaal.

Van P. moest thans daarvoor voor den Krijgsraad verschijnen en de Auditeur-Militair eischte tegen hem een gevangenisstraf van zes weken. Verdediger Mr. Hulsman wees erop, dat hier geenerlei opzet of bewustheid in het spel was geweest bij beklagde en meende dat er sprake was van zuiver ongeluk of toeval. De Krijgsraad heeft beklagde tot twee maanden hechtenisstraf veroordeeld. (*Eindhovensche en Meierijsche Courant*, 17-02-1940)

[L-08] **Bernardus Maria Meulenbroek**. Dienstplichtig soldaat. 21.

Geboren ca. 1918.

Overleden op 22 september 1939 te Voerendaal. (Limburg)

Archieven Burgerlijke Stand.

Geweer ging bij ongeluk af. Soldaat bij stoeien dodelijk getroffen. *Zaans Volksblad*, Amsterdam, 23-09-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010943613:mpeg21:p003>

Soldaat door geweerkogel gedood. *Algemeen Handelsblad*, Amsterdam, 24-09-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=KBNRC01:000056147>

Rechtzaken. Krijgsraad. Een grap met doodelijken afloop. *Eindhovensche en Meierijsche Courant*. Eindhoven, 17-02-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=KBDDD02:000199755:mpeg21:a0084>

29-09-1939. Verkeersongeluk. Den Haag. 1 dode.

's-Gravenhage 29 Sept. – Hedenmorgen omstreeks kwart voor tien reed in de Carel van Bijlandtlaan alhier, een militaire vrachtauto. Op de platte laadbak was de 25-jarige Ch. v. B. gezeten. Bij het nemen van een bocht werd hij van den auto geslingerd. Hij viel met zijn hoofd tegen een trottoirband. De jongeman is met een vermoedelijken schedelbasisfractuur door den geneeskundigen dienst in ernstigen toestand naar het ziekenhuis aan den Zuidwal vervoerd.

(*De Telegraaf*, 29-09-1939)

's-Gravenhage 30 september – de 25-jarige militair Ch. V. die gisteren op de Carel van Bylandtlaan, alhier, van een vrachtauto is geslingerd en met een schedelbasisfractuur naar het ziekenhuis aan den Zuidwal is vervoerd, is vannacht aan zijn bekomen verwondingen overleden.

(*De Telegraaf*, 30-09-1939)

[L-09] **Ch. van B.** of **Ch. V.** Soldaat. 25 jaar.

Geboren ca. 1915.

Overleden op 30 september 1939 te Den Haag.

Van vrachtauto gevallen. *De Telegraaf*, Amsterdam, 29-09-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579593:mpeg21:p006>

Na auto-ongeval overleden. *De Telegraaf*, Amsterdam, 30-09-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579595:mpeg21:p005>

Oktober 1940

01-10-1939. Mishandeling met dodelijk gevolg. Weert. 1 dode.

Bij een vechtpartij waarbij tenminste vijf mensen betrokken zijn wordt dienstplichtig soldaat H.J.C. Nouwens door dienstplichtig soldaat P.M., 20 jaar, uit Weert, met een mes in de hals gestoken, waarna Nouwens overlijdt. Soldaat H. van der Lomp raakt ernstig gewond. "Een derde soldaat kreeg door 't gebeurde een zenuwschok, waardoor hij in een inrichting moest worden verpleegd en voor den militairen dienst werd afgekeurd."

M. wordt door de krijgsraad wegens zware mishandeling met dodelijk gevolg tot 10 jaar gevangenisstraf met aftrek veroordeeld.

[L-10] **Henricus Johannes Cornelia Nouwens.** Dienstplichtig soldaat. 30 jaar.

Geboren op 24 november 1908 te Den Bosch.

Overleden op 1 oktober 1939 te weert.

Hij was gehuwd met Antonia Couwenberg

Archieven Burglijke Stand.

De moord te Weert. *Limburgsch dagblad*, Heerlen, 02-02-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010948217:mpeg21:a0073>

Moordaanslag op twee militairen te Weert. *De Banier*, Rotterdam, 02-10-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010852744:mpeg21:p003>

Militair betrokken bij vechtpartij. *De Telegraaf*, Amsterdam, 13-02-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578596:mpeg21:a0263>

De noodlottige ruzie te Weert. Tegen soldaat, die ontkent, vijftien jaar geëischt. *De Telegraaf*, Amsterdam, 14-02-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578597:mpeg21:a0078>

Verhoor. *De Telegraaf*, Amsterdam, 14-02-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578597:mpeg21:a0079>

De toedracht der zaak. *Noordbrabantsch Dagblad het Huisgezin*, 's-Hertogenbosch, 14-02-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010313799:mpeg21:a0156>

Soldaat gaat tien jaar in de gevangenis. Wegens vechtpartij met doodelijken afloop. *De Banier*, Rotterdam, 14-03-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010850843:mpeg21:a0079>

Nasleep van vechtpartij van soldaten. *De Courant Het nieuws van den dag*, Amsterdam, 24-04-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010986385:mpeg21:a0113>

03-10-1939. Ongeluk met landmijn. De Peel. 1 dode.

Bij het herplaatsen van verzakte landmijnen gaat er iets mis. "Met een geweldigen slag explodeerde de mijn. Uren ver in den omtrek viel dit te horen. Simons werd een vijftien meter de lucht in geslingerd en zwaar verminkt. De drie andere militairen bleven ongedeerd." (*De Telegraaf*).

[L-11] **Jacobus Lambertus Simons**. Soldaat. 22 jaar.

Geboren op 4 april 1917 te Beesel.

Overleden op 3 oktober 1939 te Neerkant (Deurne).

Archieven Burgerlijke Stand.

Door een landmijn gedood. *Haagsche Courant*, 's-Gravenhage, 06-10-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMKB04:000150058:mpeg21:p006>

Jong soldaat gedood. *De Telegraaf*, Amsterdam, 06-10-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579604:mpeg21:p006>

03-10-1939 (2). Verkeersongeluk. Amsterdam. 2 doden.

Twee legerkoeriers op een motorfiets, beiden uit Utrecht, worden 's nachts op de Berlagebrug in Amsterdam aangereden door een vrachtwagen. De militairen raken zwaar gewond. Een van hen, Streep, overlijdt een dag later in het Burgerziekenhuis. De andere militair, Van der Veer, sterft op 5 oktober.

[L-12] **Franciscus Anthonius Maria (Frans) Streep**. Soldaat. 27 jaar.

Geboren op 26 november 1911 te Utrecht.

Overleden op 4 oktober 1939 te Amsterdam.

Hij was op 25 mei 1938 getrouwd met Geertrui Krap (1915-2004). In het dagelijks leven was hij banketbakker, met een zaak aan de Springweg 64, Utrecht. Begraven met militaire eer.

[L-13] **Johannes Hermanus van der Veer**. Soldaat. 28 jaar.

Geboren op 17 september 1911 te Utrecht.

Overleden op 5 oktober 1939 te Amsterdam.

Hij was sedert 1932 getrouwd met Maria Wilhelmina Voogt. Ze hadden tenminste één kind.

Archieven Burgerlijke Stand.

Slachtoffer autobotsing overleden. *Nieuwe Tilburgsche Courant*, Tilburg, 05-10-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010248699:mpeg21:a0098>

Motorrijder overleden. Bestuurder van vrachtauto treft geen schuld. *Zaans Volksblad*, Amsterdam, 05-10-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010944453:mpeg21:a0132>

Albert Streep. Genealogie W.A.W. Streep. Genealogie Online. [Gezien 07-09-2018].

<https://www.genealogieonline.nl/genealogie-streep/143.php>

15-10-1939. Verkeersongeluk. Rhenen. 1 dode.

Een te Kesteren gelegerd Zeeuws militair die in Rhenen een kennis bezocht werd gegrepen door de tram van de Nederlandsche Buurtspoorwegmaatschappij. Dit gebeurde op de Rijkstraatweg Rhenen-Elst. Zwaargewond werd hij naar ziekenhuis De Lichtenberg in Amersfoort overgebracht, waar hij de volgende dag overleed.

[L-14] **Alphonsus Ernest de Coninck**. Militair. 28 jaar.

Geboren op 1 mei 1911 te Terneuzen.

Overleden op 16 oktober 1939 te Amersfoort.

In het dagelijks leven was hij fabrieksarbeider. Hij woonde in Axel.

Archieven Burgerlijke Stand.

Onder tram geraakt en zwaar gewond. Algemeen Handelsblad, Amsterdam, 16-10-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010664828:mpeg21:a0154>

Militair zwaar gewond. *De Telegraaf*, Amsterdam, 17-10-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579622:mpeg21:p006>

16-10-1939. Verkeersongeluk. Leusden. 2 doden.

Op de onbewaakte overweg aan de Doodenweg, nabij het landgoed Lokhorst te Leusden wordt een motorfiets met twee militairen gegrepen door de trein Nijmegen-Amsterdam.

“Een sergeant en een soldaat, waarschijnlijk uit Zwolle en Utrecht afkomstig, verrichten ordonnance-diensten per motor. Zij waren op weg van Hamersveld naar Amersfoort. Omstreeks tien uur [’s morgens] naderde uit de richting Woudenberg een trein, welke den motor met bestuurder en duopassagier greep. Beiden werden op slag gedood. Hevig verminkt werden de lijken langs de spoorbaan gevonden. De motor werd totaal vernield. (...) Er is een vertraging van ongeveer een half uur ontstaan. (...)

“Ofschoon twee bij den overweg staande soldaten hun met handbewegingen hadden geduid te stoppen, is Van Dijk toch doorgereden. Men verklaarde ons, dat hij de motorrijkunst nog niet voldoende machtig was.” (*De Telegraaf*, 16-10-1939)

Dit spoortraject (Amersfoort-Veenendaal) is ergens na 1939 deels gesloopt.

[L-15] **Eduard van Dijk**. Dienstplichtig soldaat. 20 jaar.

Geboren ca. 1919.

Overleden op 16 oktober 1939 te Leusden.

Bestuurde motor. Woonde in Wageningen, sigarenmaker van professie..

[L-16.] **Hendrik Jan Mannus Bekker**. Sergeant. 21 jaar.

Geboren ca. 1919 te Almelo.

Overleden op 16 oktober 1939 te Leusden.

Passagier. Woonde in Zwollekerspel, kantoorbediende.

Archieven Burgerlijke Stand.

Twee militairen gedood op onbewaakten overweg. *De Telegraaf*, Amsterdam, 16-10-1939.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579621:mpeg21:a0361>

27-10-1939. Verkeersongeluk. Delden. 1 dode.
Rijksweg Goor-Delden

“In den laten avond van 27 October [1939] na afloop van een feest te Delden, waar hij zes glazen bier gedronken zou hebben, brachten verdachte en zijn vriend een paar meisjes per auto naar huis. Onderweg werd een luitenant der infanterie aangereden en op slag gedood. Verdachte reed door en trachtte den volgenden dag nog de sporen van de aanrijding van zijn wagen te verwijderen., doch dit verraadde hem juist en hij werd toen gearresteerd. Dien ochtend had hij voorts den datum op zijn rijbewijs veranderd, omdat dit reeds verlopen was.”
(*De Telegraaf*, 02-05-1940).

“Het is de marechaussee te Hengelo (O.) mogen gelukken de hand op dezen chauffeur te leggen toen hij namelijk een nieuw glas wilde koopen voor de autolamp, dat bij deze aanrijding vernield was De aangehoudene, zekere P., 25 jaar oud, bekende tijdens het verhoor de bestuurder van de auto te zijn geweest.”
(*Nieuwsblad van het Noorden*, 30-10-1939)

“De 25-jarige koopman H.C.P. Uit Hengelo wordt o.a. wegens drie ernstige vergrijpen op één avond, waaronder dood door schuld, in hoger beroep tot anderhalfjaar gevangenisstraf en intrekking van het rijbewijs voor één jaar veroordeeld door het gerechtshof te Arnhem.” (*De Telegraaf*, 02-05-1940).

[L-17] **Johannes Henricus Stenneke**. Eerste luitenant. 28 jaar.

Geboren ca. 1911 te Amsterdam

Overleden op 27 oktober 1939 te Ambt Delden.

Hij was op 1 december 1938 gehuwd met de 22-jarige Adriana Renske Hommes.

Wonend in Amsterdam. Begraven met militaire eer op Nieuwe Oosterbegraafplaats, Amsterdam.

Archieven Burgerlijke Stand.

Officier aangereden. *De Telegraaf*, Amsterdam, 28-10-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579643:mpeg21:a0270>

Luitenant aangereden en op slag gedood. *Zaans Volksblad*, Amsterdam, 30-10-1939.

Dader van doodelijke aanrijding ontmaskerd. Na de kermis achter het stuur. *Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant*, Zwolle, 30-10-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMHCO01:000081077:mpeg21:a0033>

Zich niet bekommerd om slachtoffer. [Details over opsporing dader]. *De Telegraaf*, Amsterdam, 30-10-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579645:mpeg21:p010>

Het doodelijke ongeluk op den Rijksweg Goor-Delden. Bestuurder van de auto aangehouden. *Nieuwsblad van het Noorden*, Groningen, 30-10-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010676902:mpeg21:a0138>

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010944474:mpeg21:a0181>

De doodelijken aanrijding te Wiene. *Twentsch Dagblad Tubantia en Enschedesche Courant*, Enschede, 30-10-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMSAEN01:000061556:mpeg21:a0012>

Begrafenis luitenant J.H. Stenneke. *Algemeen Handelsblad*, Amsterdam, 02-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=KBNRC01:000087687:mpeg21:a0204>

Zware straf tegen verkeerszondaar geëischt. *De Courant – Het Nieuws van den Dag*, Amsterdam, 08-02-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010986321:mpeg21:a0118>

Roekeloze autorijder krijgt een jaar gevangenis. *De Courant – Het Nieuws van den Dag*, Amsterdam, 14-02-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010986326:mpeg21:a0116>

Gevangenisstraf van anderhalf jaar. *De Telegraaf*, Amsterdam, 02-05-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578276:mpeg21:p008>

28-10-1939. Verkeersongeluk. Soest. 1 dode.

Zaterdagavond om half zeven stak in de Molenstraat te Soest de korporaal Jan Dekker aan den kant van de straat zijn pijp aan, toen een vrachtauto, waarvan de bestuurder den man waarschijnlijk niet zag staan, den korporaal aanreed. De man werd door het rechterspatbord geschept en sloeg over den radiator door de voorruit van de auto. De ongelukkige was op slag dood. De korporaal, die afkomstig was uit Friesland, laat een vrouw en één kind achter. (POZC)

[L-18] **Jan Dekker**. Korporaal. 30 jaar.

Geboren ca. 1909 te Wedde.

Overleden op 28 oktober 1939 te Soest.

Hij was op 8 januari 1931 te Bellingwolde gehuwd met Anna Claasina Harkoba Langerhuizen.

Ze hadden één kind.

Archieven Burgerlijke Stand.

Dodelijke verkeersongelukken. *Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant*, Zwolle, 30-10-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMHC001:000081077:mpeg21:p003>

29/30-10-1939. Verkeersplein Oudenrijn. Verkeersongeluk. 1 dode.

Luitenant Spitzen wordt 's ochtends dood aangetroffen bij verkeersplein Oudenrijn. Op enige afstand ligt zijn zwaar beschadigde motorfiets. Men vermoedt dat plotselinge gladheid hem fataal is geworden.

[L-19] **Egon Olaf Bavo Spitzen**. Luitenant. 32 jaar.

Geboren op 1 oktober 1907 te Ginneken.

Overleden 29 of 30 oktober 1939 te Oudenrijn (Utrecht).

Slachtoffer woonde in Bussum.

Archieven Burgerlijke Stand.

Motorrijder lag dood bij zijn voertuig. *De Telegraaf*, Amsterdam, 30-10-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579645:mpeg21:p006>

November 1939

06-11-1939. Ziekte. Vlieland, 1 dode.

Het is onbekend hoeveel militairen in de periode 1 september 1939 – 9 mei 1940 aan ziektes zijn overleden. Slechts enkele van deze sterfgevallen haalden de kranten. Aangezien op overlijdensaktes de doodsoorzaak niet vermeld staat, zal het werkelijke aantal 'natuurlijke' nooit bekend worden.

[L-20] **Johan Carl Frank Groenman**. Reserve 1e luitenant infanterie. 30 jaar.

Geboren op 17 juli 1909 te Haamstede.

Overleden op 6 november 1939 te Vlieland.

Begraven op Begraafplaats Zorgvlied, Amsterdam.

Overleden na een kortstondige ziekte.

Archieven Burgerlijke Stand.

Familiebericht, De Telegraaf, Amsterdam, 07-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579659:mpeg21:p011>

06-11-1939 (2). Eerste alarm

Via diverse kanalen werd de Nederlandse regering gewaarschuwd dat de Duitsers op 12 november 1939 Nederland zouden binnenvallen. Verloven werden ingetrokken, grenstroepen gealarmeerd en springladingen onder bruggen en bij wegversperringen in het grensgebied werden op scherp gezet. Dat bleef niet zonder gevolgen.

Hitler blies de geplande aanval op het laatste moment af. Dat deed hij nog zeventien maal met andere aanvalsdata, tot hij 10 mei 1940 definitief als aanvalsdatum koos.

Onverwachte, onverklaarde, militaire maatregelen bij de brug brengen een stad in onrust. *De Telegraaf*, Amsterdam, 13-11-1939.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579668:mpeg21:a0408>

Dr. L. de Jong. *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog. Deel 2. Neutraal.* Staatsuitgeverij, 's-Gravenhage, 1969. Hoofdstuk 4. Het eerste alarm. Blz. 105-123.

09-11-1939. Venlo. SD-actie. 1 dode.

[L-21] **Dirk Klop**. 1e Luitenant. Landmacht. 33 jaar.

Geboren op 17 juli 1906 te Nieuw Helvoet.

Overleden op 9 november 1939 te Düsseldorf.

Vermoedelijk gecremeerd te ?

De 33-jarige luitenant Dirk Klop, sinds september/oktober 1939 gedetacheerd bij de Nederlandse militaire inlichtingendienst GS III, begeleidt de Britse inlichtingenofficieren majoor Richard Henry Stevens en kapitein Sigismund Payne Best bij besprekingen met 'vertegenwoordigers van het Duitse verzet.' Dit doet hij op bevel van zijn commandant, generaal J.W. van Oorschot.

De Duitse 'verzetsmensen' blijken echter SD-officieren, die de Britten naar een café in het grensgebied lokken teneinde hen te ontvoeren. De ontvoering wordt uitgevoerd door een SS-Sonderkommando, dat luitenant Klop door het hoofd en zijn schouder schiet. De Duitsers sleuren de zwaargewonde Nederlandse officier de grens over, gooien hem in een auto, en brengen hem naar het *städtische Evangelische Krankenhaus*, Fürstenwall 91 te Düsseldorf, waar hij nog dezelfde dag overlijdt.

“Op last van de Geheime Staatspolizei wordt het lijk van genoemde officier in het pathologisch Instituut van het städtische Krankenanstalt geconserveerd en na twee à drie maanden door enige Duitse politieambtenaren weggehaald.

Volgens tot nu toe oncontroleerbare berichten zou het lijk tot mei 1940 in Düsseldorf bewaard zijn. Daarna zou het gecremeerd zijn.

In de urnenbewaarplaats aldaar werd de urn echter niet aangetroffen; er bevinden zich daar echter vele niet-geïdentificeerde urnen.”

R.A. Staat van dienst. Klop, Dirk. 11517. Registratienummer 06.07.17.005.[11-03-1949].

Generaal van Oorschot beweert naderhand dat Klop op eigen houtje handelde. Of dat werkelijk het geval was, is zeer de vraag. Nazi-Duitsland misbruikte dit 'grensincident' om de invasie van Nederland, 10 mei 1940, te rechtvaardigen.

Hoe het ook zij: Dirk Klop is de enige Nederlandse militair die door gericht vuur van één of meerdere SS-ers in de mobilisatietijd om het leven gekomen is.

De Nederlandse overheid erkent hem *niet* als oorlogsslachtoffer.

Bronnen

Loe de Jong. Het Venlo-incident. Hoofdstuk 3. *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog - Deel 2 – Neutraal*. Den Haag, 1969. Blz. 80-115.

<http://resolver.loedejongdigitaal.nl/nl.vk.d.2?view=html&q=venlo#nl.vk.d.2.4.4>

Johan P. Nater. *Het Venlo Incident*. Ad. Donker, Rotterdam, [1984]. 156 blz.

Jan van Lieshout. Het Venlo-incident (1). *Limburgs Dagblad*, Heerlen, 12-10-1989.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010623980:mpeg21:p007>

Jan van Lieshout. Het Venlo-incident (2). *Limburgs Dagblad*, Heerlen, 14-10-1989.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010623982:mpeg21:p027>

Venlo-incident. *Historie Venlo.nl*. [Gezien 20-08-2018].

<http://historie.venlo.nl/gebeurtenisinfo.asp?gebeurtenisID=250>

Het Venlo-incident. *Go2waar2.nl*. [Gezien 20-08-2018].

<http://www.go2war2.nl/artikel/985/Het-Venlo-incident.htm>

Grensincident nabij Blerik. *De Telegraaf*, Amsterdam, 10-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579664:mpeg21:p001>

Berlijn houdt vol: Best en Stevens betrokken bij den aanslag. *De Telegraaf*, Amsterdam, 23-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579684:mpeg21:p001>

De overval aan de grens bij Venlo. De hinderlaag van de Gestapo. *De Graafschap-Bode*, Doetinchem, 24-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110599429:mpeg21:a0122>

Het incident te Venlo. Nederlandsch officier aanwezig. *De Telegraaf*, Amsterdam, 24-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579686:mpeg21:p001>

De Nederlandsche officier om het leven gekomen. [met foto]. *De Telegraaf*, Amsterdam, 25-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579689:mpeg21:p001>

Luitenant Klop's levensloop. *De Telegraaf*, Amsterdam, 26-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579690:mpeg21:p015>

Minister De Geer over het incident bij Venlo. Volledige genoegdoening verlangd. *De Telegraaf*, Amsterdam, 19-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579729:mpeg21:p001>

Mysterie rondom Venlo-incident volledig opgehelderd. Duitsers wilden voor aanval op ons land argumenten hebben. *Het Parool*, Amsterdam, 04-06-1949.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ABCDDD:010828932:mpeg21:a0137>

Het Venlo-incident. Britten dachten met anti-nazi's te onderhandelen. [veel details over wat gebeurde na schietpartij]. *De Gooi- en Eemlander*, Hilversum, 04-06-1949.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:011239442:mpeg21:a0067>

Was luit. Klop onvoorzichtig? *Trouw*, Amsterdam, 04-06-1949.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ABCDDD:010937091:mpeg21:a0133>

Captain Payne Best verhaalde over vermaarde Venlo-incident. *Limburgsch Dagblad*, Heerlen, 12-02-1952.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010417102:mpeg21:a0058>

Venlo-mysterie opgelost na 18 lange jaren (2). Opdracht kwam van Hitler zelf. *Friese Koerier*, Heerenveen, 08-11-1957.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010687490:mpeg21:a0020>

Ben Maandag. Venlo-incident: tragi-komisch spionagespel. *Het Vrij Volk*, Rotterdam, 17-01-1985.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010962170:mpeg21:p008>

10-11-1939. Ongeluk met springmiddel. Bellingwolde. 1 dode.

Tevens komt een burger om het leven.

De 20-jarige soldaat Ekke van der Net bewaakt een ondermijnde brug over het Verbindingskanaal in het oost-Groningse Bellingwolde. Van der Net heeft bevel gekregen om niemand de brug over te laten.

Dan komt de 25-jarige kruidenier Klaas Mulder uit Sellingen op een bakfiets aangereden, vergezeld door een hondje. Hij wil de brug over. De soldaat weigert hem door te laten, maar na enige aandrang – de kruidenier zou anders 15 kilometer moeten omfietsen – helpt hij de kruidenier de bakfiets de brug over te duwen. Er volgt een daverende explosie. De soldaat en de kruidenier zijn op slag dood. Het hondje overleeft op miraculeuze wijze.

[L-22] **Ekke van der Net.** Dienstplichtig soldaat 20 jaar.

Geboren te Aduard, 14 augustus 1919.

Overleden op 10 november 1939 te Bellingwolde (Groningen)

Begraven Den Ham.

Archieven Burgerlijke Stand.

Ontploffing te Bellingwolde. *Nieuwsblad van het Noorden*, Groningen, 11-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010676913:mpeg21:a0025>

Twee ernstige ontploffingen in ons land. *Friesch dagblad*, Leeuwarden, 13-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMTRES02:000024794:mpeg21:a0004>

Ekke van der Net. WKRegister. [Gezien 02-09-2018].

<http://www.wkregister.nl/personen/ekke-van-der-net/>

10-11-1939 (2) Ongeluk met springmiddel. Bij Amersfoort. 4 doden.

“In de buurt van Amersfoort waren Vrijdagmiddag militairen bezig met het maken van een bepaald soort van versperringen. Hierbij heeft zich op tot nu toe onverklaarbare wijze een ontploffing voorgedaan, waarbij vier militairen het leven hebben verloren. (...) Bij de ontploffing is een gat in den grond geslagen van ruim anderhalven meter diep. (*Friesch Dagblad*, 13-11-1939)

“In de omgeving van Scherpenzeel, op de grens van de provincies Utrecht en Gelderland.” (*De Graafschapsbode*, 13-11-1939)

[L-23] **Johannes Jacobus Herst**. Sergeant. 35 jaar.

Geboren op 26 februari 1904 te Delft.

Overleden op 10 november 1939 te Woudenberg.

Woonde in Den Haag. Was gehuwd met Margaretha Martijntje Molenaar. Begraven op Nieuw Eyk en Duinen in Den Haag.

[L-24] **Adolf Bakker**. Soldaat. 24 jaar.

Geboren ca. 1915 te Uitgeest?

Overleden op 10 november 1939 te Woudenberg.

Woonde in Uitgeest.

[L-25] **Herman de Jong**. Soldaat. 25 jaar.

Geboren ca. 1914 te Mijdrecht?

Overleden op 10 november 1939 te Woudenberg.

[L-26] **Teunis de Goede**. Soldaat. 35 jaar.

Geboren ca. 1904 te Vollenhove.

Overleden op 10 november 1939 te Woudenberg.

Was gehuwd met Elisabeth van Grootveld. Woonde in Enschede.

Archieven Burgerlijke Stand

Slachtoffers van een ontploffing. *De Telegraaf*, Amsterdam, 11-11-1939.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579667:mpeg21:a0119>

Begrafenis slachtoffers ontploffing. *De Telegraaf*, Amsterdam, 13-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579668:mpeg21:p022>

Binnenland. Twee ernstige ontploffingen in ons land. *Friesch dagblad*, Leeuwarden, 13-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMTRES02:000024794:mpeg21:a0004>

Zeven Nederlandsche militairen gedood bij ontploffingen. *De Graafschap-Bode*, Doetinchem, 13-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:011153677:mpeg21:a0051>

Begrafenis van sergeant Herst. *De Telegraaf*, Amsterdam, 15-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579671:mpeg21:p005>

11-11-1939. Uit raam gevallen. Voorburg. 1 dode.

VOORBURG, 11 Nov. — De 29-jarige militair M.. die in een villa alhier ingekwartierd was, is door een val door een glazen afdak om het leven gekomen. Hij wilde een beenkap, die op het afdak gevallen was, ophalen. Hij boog zich uit een raam en zocht steun aan een ijzeren staaf, welke zich echter begaf. M. verloor het evenwicht en viel door het glazen dak, waarna hij met het hoofd op een betonnen vloer terecht kwam, met het gevolg, dat hij een schedelbasisfractuur opliep. Nog voordat geneeskundige hulp ter plaatse verscheen, was hij reeds overleden. Het stoffelijk overschot is overgebracht naar het ziekenhuis St. Antoniushove. (*De Telegraaf*, 11-11-1939)

[L-27] **Arie Mantje**. Militair [rang onbekend]. 27 jaar.
Geboren op 13 november 1911 te Velsen.
Overleden op 11 november 1939 te Voorburg.

Archieven Burgerlijke Stand.
Door glazen dak gevallen. *De Telegraaf*, Amsterdam, 11-11-1939.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579667:mpeg21:p006>

12-11-1939. Hartfalen? Hoevelaken. 1 dode.

De commandant van het 2e bataljon van het 5e Regiment Infanterie, majoor Reijnierse, overlijdt plotseling. Exacte doodsonderzaak onbekend – vermoedelijk hartfalen of hersenbloeding.

[L-28] **Cornelis Reijnierse**. Majoor. 49 jaar.
Geboren op 21 april 1890 te Middelburg.
Overleden op 12 november 1939 te Hoogland (Hoevelaken)
Achternaam in kranten afgedrukt als 'Reynierse'.

Archieven Burgerlijke Stand.
De majoor C. Reynierse overleden. *Het Vaderland*, 's-Gravenhage, 13-11-1939.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010018741:mpeg21:a0132>
Majoor C. Reynierse † *De Telegraaf*, Amsterdam, 13-11-1939.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579668:mpeg21:p023>
Majoor C. Reynierse verascht. *Algemeen Handelsblad*, Amsterdam, 17-11-1939.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=KBNRC01:000087743:mpeg21:a0038>

12-11-1939 (2). Verkeersongeluk. Maarssen. 1 dode.

“Zondagavond is op den Amsterdamschen straatweg te Maassen een militaire vrachtauto in botsing gekomen met een zandauto. Volgens getuigenverklaringen moet de botsing ontstaan zijn door het snelle rijden van de zandauto op dit smalle weggedeelte. Ten gevolge van de hevige botsing werd de linkerzijde van de militaire vrachtauto geheel vernield. Een 22-jarige *milicien* uit Alkemade, die achter in den wagen zat, werd op slag gedood. De zandauto had slechts geringe schade. De bestuurders van beide wagens zijn er zonder letsel afgekomen. De gemeentepolitie heeft procesverbaal opgemaakt, waarna de wagens in beslag zijn genomen. Eveneens zijn ter plaatsen foto's gemaakt.” (*Nieuwe Venlosche Courant*)

[L-29] **Jan de Jong**. Militair. 22 jaar.

Geboren circa 1937 te ?

Overleden op 12 november 1939 te Maarssen.

Woonde in Alkemade.

Archieven Burgerlijke Stand.

Ernstige botsing te Maarssen. *Nieuwe Venlosche courant*, Venlo, 14-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMGAVL01:000033448:mpeg21:a0068>

Militair gewond bij een auto-botsing. *De Telegraaf*, 14-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579670:mpeg21:p005>

Ca. 12-11-1939 (3). Ongeluk met springmiddel. Bij Zevenaar. 1 dode?

In de omgeving van Zevenaar is bij een oefening met springmiddelen een ontploffing voorgevallen, waarbij een soldaat om het leven is gekomen. Omtrent de oorzaak kan nog niets met zekerheid gemeld worden. (*PNBHC*, 13-11-1939)

Alle krantenberichten over dit incident zijn terug te voeren op één ANP/Aneta-bericht, dat mogelijk op een gerucht gebaseerd is. Omdat verdere berichten of een overlijdensakte ontbreken, moeten we dit incident vooralsnog als onbevestigd beschouwen.

N.N. Soldaat. Leeftijd onbekend.

Weer een ontploffing. *Provinciale Noordbrabantsche en 's Hertogenbossche Courant*, 's-Hertogenbosch, 13-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMSADB01:000019906:mpeg21:a0038>

14-11-1939. Verdrinking. Sambeek. 1 dode.

“De soldaat Kramer uit Rotterdam, die zich via de stuwwerken naar de wacht aan den overkant van de Maas moest begeven, is, vermoedelijk door de duisternis misleid, te water geraakt en verdrongen. Het lijk is door de dienstdoende ambtenaren van de stuw opgehaald.” (*Het Vaderland*, 14-11-1939)

[L-30] **Abram Kramer**. Soldaat. 20 jaar

Geboren circa 1919 te Rotterdam

Overleden op 14 november 1939 te Sambeek.

Sambeek ligt in de huidige gemeente Boxmeer, oostelijk Noord-Brabant,

Kramer is begraven met militaire eer op de Algemene Begraafplaats Crooswijk te Rotterdam.

Archieven Burgerlijke Stand.

Soldaat te water geraakt en verdrongen. *Het Vaderland*, 's-Gravenhage, 14-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010018743:mpeg21:a0203>

Begrafenis soldaat A. Kramer. *De Maasbode*, Rotterdam, 16-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMKB04:000193650:mpeg21:a0142>

14-11-1939 (2). Verdrinking. Brakel. 1 dode.

“Sleeuwijk, 12 april [1940]. In de rivier de Merwede, onder de gemeente De Werken en Sleeuwijk, is het lijk opgevischt van den op 14 november tijdens ruw weer te water geraakten en verdrongen militair D. de Boer, afkomstig uit Dordrecht, behorende tot het korps pontonniers. Het lijk was onherkenbaar, doch kameraden van den verongelukten herkenden de portemonnaie van den verdrongene.” (*De Telegraaf*, 13 april 1940)

[L-31] **D. de Boer**. Soldaat.

Geboren te ?

Overleden op 14 november 1939 bij Brakel (Gelderland).

Lijk van militair gevonden. *De Telegraaf*, Amsterdam, 13-04-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578194:mpeg21:a0053>

20-11-1939. Verdrinking. Nederasselt of Grave. 1 dode.

Twee krantenbericht over hetzelfde incident.

“In den nacht van Zondag op Maandag is de 26-jarige ongehuwde dienstplichtige soldaat Goedegeburen uit Melissant, Overflakkee, die als schildwacht bij de stuw te Grave stond, verdronken. Men vermoedt dat hij is uitgegleden. Zijn horloge was op half twee blijven stilstaan. Hij was eenige zoon.” (NTC, 21-11-1939)

“Giisternacht is een soldaat, afkomstig uit Vlaardingen, toen hij de stuwbrug bij Nederasselt passeerde, ten einde zich naar zijn post te begeven, uitgegleden en in de Maas gevallen. Ofschoon onmiddellijk reddingspogingen werden ondernomen, kon niet worden voorkomen dat de man verdronk. Het lijk is later opgehaald en naar het ziekenhuis te grave vervoerd.” (Bredasche Courant, 22-11-1939).

[L-32] **Leendert Goedegebuur**. Soldaat. 25 jaar.

Geboren ca. 1914

Overleden op 20 november 1939 te Grave.

Overlijdensplaats op overlijdensakte: Overasselt (stroomopwaarts van Grave).

Hij woonde in Melissant (Overflakkee, Zuid-Holland).

Archieven Burgerlijke Stand

Een schildwacht verdronken. Nieuwe Tilburgsche Courant, Tilburg, 21-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010248738:mpeg21:a0197>

Soldaat verdronken Op weg naar zijn post in de Maas gevallen. Bredasche Courant. Breda, 22-11-1939. <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMSAB03:000067679:mpeg21:a0044>

24-11-1939. Landmijn. Ysselsteyn (Limburg). 1 dode.

“Wederom heeft in de Peel een ontploffing van een landmijn plaats gehad, waarbij een 24-jarig soldaat uit Rotterdam om het leven is gekomen. Twee soldaten waren bezig met het afstellen van mijnen. Plotseling kwam op korten afstand van de soldaten door onbekende oorzaak een mijn tot ontploffing. Verschrikt liepen zij snel terug, waarbij een hunner het ongeluk had op een mijn te trappen. Met een geweldigen knal explodeerde de mijn. De ongelukkige soldaat was op slag dood. De ander werd door den hevigen luchtdruk tegen den grond geslagen, doch bekwam geen letsel.” (*Zuid-Willemsvaart*)

Volgens *De Banier* stamde de soldaat uit Barendrecht.

Volgens het *Zaans Volksblad* gebeurde dit in 'Ijsselstein bij Venraai'. Hiermee wordt Ysselsteyn bij Venray (Limburg) bedoeld.

Deze casus laat goed zien dat één bron vaak géén bron is. Door de tegensprekende informatie uit de verschillende krantenberichten te checken kwamen we uiteindelijk, via een overlijdensakte in Venray, op:

[L-33] **Bastiaan Johannes Vermaas**. Soldaat. 26 jaar.

Geboren circa 1913 te Barendrecht.

Overleden op 24 november 1939 te Ysselsteyn (Venray).

Brugknecht, ongehuwd.

Archieven Burgerlijke Stand

Soldaat door ontploffing gedood. *De Telegraaf*, Amsterdam, 26-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579690:mpeg21:p012>

Weer een landmijn ontploft. *De Zuid-Willemsvaart*, Helmond, 27-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMRHCE01:000047109:mpeg21:a0014>

Soldaat door ontploffing gedood. *De Banier*, Rotterdam, 27-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010852792:mpeg21:a0062>

Landmijn ontploft. *Zaans Volksblad*, Amsterdam, 27-11-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010944497:mpeg21:a0213>

01-12-1939. Verkeersongeluk, Mill. 1 dode.

“Hedenmorgen 11 uur heeft op den Langenboomschen weg een noodlottig ongeluk plaats gehad. De militair Nieuwland uit Hoensbroek, gelegerd te Mill, vader van 4 kinderen, is door een achterop rijdende luxe wagen, bestuurd door den heer S. uit Langenboom aangereden. Ernstig gewond werd hij in een nabijgelegen woning binnengedragen. Nadat geestelijke en medische hulp bijstand hadden verleend is de man overleden.

De militair reed per rijwiel in de richting Mill en hield zich aan een met paard bespannen wagen vast. Toen hij de auto hoorde is hij waarschijnlijk naar links uitgeweken, met het vermelde droevige gevolg.” (PNBHC)

[L-34] **Karel Heinrich Nieuwland**. Soldaat. 28 jaar.

Geboren op 19 mei 1911 te Langendreer (D)

Overleden op 1 december 1939 te Mill

Met militaire eer begraven op Begraafplaats Samenwerking te Treebeek. Graf geruimd.

Mijnwerker. In 1933 gehuwd met Maria Neff. Vader van vier kinderen.

Archieven Burgerlijke Stand.

Karl Heinrich Nieuwland. 'Slachtoffer van de oorlog'. Oorlogsgravenstichting. [Gezien 11-09-2018].

<https://oorlogsgravenstichting.nl/persoon/110003/karel-heinrich-nieuwland>

Fietser aangereden te Mill. *De Telegraaf*, Amsterdam, 01-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579700:mpeg21:p004>

Militair onder Mill doodgereden. Provinciale Noordbrabantsche en 's Hertogenbossche courant, 's-Hertogenbosch, 01-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMSADB01:000019922:mpeg21:a0058>

Karel Nieuwland †. *Limburger koerier*, Heerlen, 05-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:011024437:mpeg21:a0164>

Hoensbroek begrafenis slachtoffer. *Limburgsch dagblad*, Heerlen, 06-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010948515:mpeg21:a0043>

04-12-1939. Verkeersongeluk, Weert, 1 dode.

“Op den Kazerneweg te Weert is Maandagavond, omstreeks zes uur, de 34-jarige officier van gezondheid J. Fischer, chef bij den geneeskundigen dienst van een garnizoen, met zijn motorrijwiel tegen een voor hem uit rijdende boerenkar gereden. De heer Fischer maakte een val en bleef met een ernstige hoofdwonde liggen. Terstond werd een ziekenauto ontboden, die het slachtoffer naar het ziekenhuis te Weert vervoerde. Bij aankomst aldaar was het slachtoffer reeds overleden.” (*Telegraaf*)

[L-35] **Jean Charles August Fischer.** Officier van gezondheid. 29 jaar.

Geboren op 9 december 1909 te Laren.

Overleden op 4 december 1939 te Weert.

Gehuwd, vader van één kind.

Archieven Burgerlijke Stand.

Duisternis oorzaak van autobotsingen. *De Telegraaf*, Amsterdam, 05-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579705:mpeg21:p003>

Ernstig motorongeluk. Militair geneesheer om het leven gekomen. *Nieuwe Tilburgsche Courant*, Tilburg, 05-12-1939.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010248750:mpeg21:a0014>

15-12-1939. Ongeluk met geweer. Erp. 1 dode.

“Toen de dienstplichtige H.L. Heden zijn karabijn wilde schoonmaken, ging het wapen plotseling af. De soldaat werd door den kogel in het hoofd getroffen en stortte neer. Een spoedig ontboden militaire arts kon slechts den dood constateeren. L., afkomstig uit Soerendonk, was 23 jaar oud en ongehuwd.”

[L-36] **Hendrikus Liplijn.** Dienstplichtig soldaat. 23 jaar.

Geboren op 9 mei 1916 te Soerendonk.

Overleden op 15 december 1939 te Erp (N.B.)

Archieven Burgerlijke Stand.

Geweer ging onverwacht af. *De Telegraaf*, Amsterdam, 17-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579727:mpeg21:p003>

17-12-1939. Gasongeval. Eindhoven. 1 dode.

Militair J. Snippe uit Voorschoten sterft door gasvergiftiging (koolmonoxide?) tijdens gebruik badinrichting van een militaire commandopost.

“Nadat de eerbewijzen waren gebracht en een vuursalvo boven de geopende groeve was gelost, schaarde de weduwe met de kinderen en familie zich om de groeve en trad overste Laubman [commandant 2e depot B.A.] naar voren om namens den minister van Defensie mee te delen dat de commandant van den overledene had gezegd, dat hij een zeer goed militair en een beste kameraad was geweest.” (*Het Vaderland*)

[L-37] **Jan Snippe**. Korporaal. 34 jaar.

Geboren op 6 oktober 1905 te Coehoorn (Westerbork)

Overleden op 17 december 1939 te Eindhoven.

Woonde te Voorschoten. Met militaire eer begraven op de Ned. Herv. Begraafplaats aldaar.

Hij was gehuwd en had meerdere kinderen.

Archieven Burgerlijke Stand.

Door gas gedood. *Provinciale Noordbrabantsche en 's Hertogenbossche courant*, 's-Hertogenbosch, 18-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMSADB01:000019938:mpeg21:a0077>

Soldaat om het leven gekomen door gasverstikking. *Nieuwe Venlosche courant*, Venlo, 19-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMGAVL01:000033542:mpeg21:a0027>

Teraardebestelling J. Snippe. *Het Vaderland*, 's-Gravenhage, 22-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010018808:mpeg21:a0064>

18-12-1939. Verdrinking. Ossesluis (Drenthe). 2 doden.

Twee Friese soldaten, gedetacheerd te Ossesluis (bij De Wijk, Drenthe), zakken bij het schaatsen door het ijs en verdrinken.

[L-38] **Marten de Wilde**. Soldaat. 26 jaar.
Geboren op 30 april 1913 te Harich (Gaasterland).
Overleden op 18 december 1912 in De Wijk.
Landarbeider, gehuwd met Hinke Kuiper. Ze hadden twee kinderen.

[L-39] **Pieter de Winter**. Soldaat. 26 jaar.
Geboren ca. 1913 te Gaasterland.
Overleden op 18 december 1912 in De Wijk.
Veehouder, ongehuwd.

Archieven Burgerlijke Stand.

Twee militairen door het ijs gezakt en verdronken. *Nieuwe Venlosche courant*, Venlo, 19-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMGAVL01:000033542:mpeg21:a0027>

Reeds vele dooden op zwak ijs. *De Telegraaf*, Amsterdam, 19-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579729:mpeg21:p003>

Het ijs vraagt zijn tol. *Haagsche Courant*, 's-Gravenhage, 19-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMKB04:000150162:mpeg21:a0048>

18-12-1939 (2). Verdrinking. Elst. 1 dode.

Op maandag 18 december 1939 raakt soldaat Broekhaar vermist. Op zaterdag 23 december wordt zijn lijk gevonden in een uiterwaard van de Lek, bij Elst, gemeente Rhenen. Hij was vermoedelijk door het ijs gezakt en verdronken.

Zijn stoffelijk overschot werd overgebracht naar het huis van zijn ouders in Heino.

[L-40] **Bernardus Antonius Broekhaar**. Soldaat. 25 jaar.
Geboren ca, 1914.
Overleden op 18 december 1939 bij Elst.
Overlijdensakte opgemaakt te Rhenen, 23 december 1939.
Hij was ongehuwd.

Archieven Burgerlijke Stand.

Lijk van vermisten soldaat gevonden. *Het Vaderland*, 's-Gravenhage, 24-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010018811:mpeg21:a0066>

Verdronken. *Bredasche Courant*, Breda, 27-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMSAB03:000067766:mpeg21:a0048>

22-12-1939. Verdrinking. Nabij Veenendaal. 3 doden.

“Gisterenmiddag om vier uur is nabij Veenendaal een droevig ongeval gebeurd, dat 3 militairen het leven heeft gekost. Voor de soldaten waren wedstrijden in hardrijden op de schaats georganiseerd. De ijsbaan, welke hiervoor werd gebruikt, bestond uit 'n stuk ondergelopen weiland, dat echter van den weg af niet te berekenen was. Men moest een kanaal oversteken om zodoende op de ijsbaan te komen. Hiervoor maakte men gebruik van een z.g. punter.

Juist waren tien tot twaalf manschappen in den punter gestapt, toen — door tot dusverre onbekende oorzaak — de punter kantelde, met het gevolg, dat een aantal militairen in het ijsskoude water terecht kwam.

Hulp snelde toe. De op den weg staande Luitenant v. d. Most uit Rotterdam sprong te water en slaagde er in een soldaat te redden, waarna hij — geen slachtoffers meer ziende — zelf op het droge klom. Onmiddellijk werd appèl gehouden Drie manschappen ontbraken. Zonder dralen ging men dreggen en na eenigen tijd haalde men de lijken van twee der vermisten op. (...) Gisterenavond om kwart over acht is ook het derde slachtoffer van het ongeluk opgehaald. Ongeveer twintig meter van de plaats, waar de punter omsloeg, werd het lijk gevonden.” (*Nieuwe Tilburgsche Courant*)

[L-41] **Adrianus Rietdijk**. Soldaat. 24 jaar.

Geboren ca. 1915 te Hellevoetsluis.

Overleden op 22 december 1939 te Renswoude.

Gehuwd met Cataharina Dikkeboom.

[L-42] **Fredrik Jan Jeulink**. Soldaat. 27 jaar.

Geboren op 21 september 1912 te Orden (Apeldoorn).

Overleden op 22 december 1939 te Renswoude.

Gehuwd met Gerritje Velthoen. Ze hadden drie kinderen.

[L-43] **Jan van den Brink**. Soldaat. 28 jaar.

Geboren op 10 januari 1911 te Otterlo (Ede).

Overleden op 22 december 1939 te Renswoude.

Woonde in Wekerom (bij Ede), ongehuwd.

Archieven Burgerlijke Stand.

Boot met militairen sloeg om: drie niet-zwemmers verdronken. *De Telegraaf, Amsterdam*, 23-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579737:mpeg21:p003>

Ernstig ongeluk te Veenendaal. *Leeuwarder Nieuwsblad*, Leeuwarden, 23-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010743572:mpeg21:a0026>

Drie militairen verdronken. *Nieuwe Tilburgsche Courant*, Tilburg, 27-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010248767:mpeg21:a0106>

06-01-1940. Verdronken. Kagermeer. 1 dode.

Een sergeant uit Oude Pekela gaat met een vriendin schaatsen op het Kagermeer. Ze rijden een wak in. De vrouw wordt gered, de sergeant is onder het ijs verdwenen. Pas twee maanden later wordt zijn lichaam bij Warmond (Zuid-Holland) geborgen.

[L-44] **Jurjen Heijes**. Sergeant. 27 jaar.

Geboren op 24 november 1912 te Nieuwe Pekela.

Overleden op 6 januari in het Kagermeer (bij Sassenheim).

Woonde in Oude-Pekela. Hij was aannemer.

Archieven Burgerlijke Stand.

Ongelukken op het ijs. *De Telegraaf*, Amsterdam, 07-01-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578533:mpeg21:a0228>

Sergeant uit Oude-Pekela reed in wrak en verdrink. *De Noord-Oooster*, Wildervank, 08-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMVEEN01:000085791:mpeg21:a0080>

Stoffelijk overschot opgehaald. *Leidsch Dagblad*, Leiden, 11-03-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010904863:mpeg21:a0237>

06-01-1940 (2). Verdronken. Bij Urk. 1 dode.

Twee neven uit Urk komen niet terug van een schaatspartij op het bevroren Ijsselmeer.

“Zondagmiddag zijn de beide jongemannen, die gisteren vermist werden, gevonden. De gehuwde 23-jarige J. Kaptijn en zijn ongehuwde 22-jarige neef, eveneens J. Kaptijn, die eenige dagen verlof uit den militairen dienst op Urk doorbracht, bleken in een wak te zijn gereden en jammerlijk verdronken.”
(*De Telegraaf*)

[L-45] **Jan Kaptein**. Dienstplichtig soldaat. 20 jaar.

Geboren ca. 1919 te Urk.

Overleden op 6 januari 1940 bij Urk.

Namen en leeftijden werden in de kranten destijds verkeerd weergegeven. De leeftijden van de beide neven – de burger en de militair – waren respectievelijk 21 en 20 jaar.

Archieven Burgerlijke Stand.

Vermiste Urkers uit wak gehaald. *De Telegraaf*, Amsterdam, 08-01-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578534:mpeg21:a0173>

10-01-1940. Verdrinking. IJsselmeer, bij Muiden. 1 dode.

Schaatsende militair rijdt in wak op bevroren IJsselmeer en verdrinkt.

[L-46] **Nicolaas Antonius Marinus van den Broek.** Militair. 33 jaar.

Geboren op 13 januari 1906 te Den Bosch

Overleden op 10 januari 1940 bij Muiden.

Woonachtig te Hilversum. Gehuwd met Cornelia Elisabeth van Boon. Ze hadden vijf kinderen.

Archieven Burgerlijke Stand.

Militair te Muiden door het ijs gezakt en verdronken. *De Gooi- en Eemlander*. Hilversum, 10-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010309299:mpeg21:a0115>

Soldaat reed in wak. *Het Volksdagblad*, Amsterdam, 11-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010474085:mpeg21:a0048>

14-01-1940. Ongeluk met springstof te Nieuweschans. 6 doden.

Bij een oefening met springmiddelen in het Oosten der provincie Groningen, is Zaterdag [= zondag] een ernstig ongeluk gebeurd, waarbij drie soldaten en een sergeant doodelijk werden gewond, en één soldaat zwaar gewond. (*Leeuwarder Nieuwsblad*, 15-01-1940)

Twee waren evenwel op slag dood. De gewonden (tenminste vier) werden overgebracht naar het RKZ in Groningen. Vier van hen overlijden alsnog – de laatste begin februari 1940.

[L-47] **Hendrik Jan Visser**. Soldaat.

Geboren op 30 november 1904 te Zaandam

Overleden op 15 januari 1940 te Groningen

Chauffeur. Gehuwd met Anna van der Werf. Begraven Gem. Begraafplaats Zaandam (graf zou inmiddels geruimd zijn).

[L-48] **Rinke van der Zee**. Sergeant. 27 jaar.

Geboren op 28 januari 1912 te Groningen

Overleden op 14 januari 1940 te Nieuweschans.

Bloemist. Hij was gehuwd met Froukje van Wijk. Begraven te Groningen.

[L-49] **Tjebbe Date Homan**. Soldaat. 34 jaar.

Geboren op 1 juli 1905 te Leek

Overleden op 15 januari 1940 te Groningen

Landbouwer te Roden. Gehuwd met Luikina Sijke van Dijken. Begraven te Roden

[L-50] **Filippus Lebartus Kolthof**. Soldaat. 34 jaar.

Geboren op 3 juli 1905 te VlagtweddeLeek

Overleden op 14 januari 1940 te Groningen

Landarbeider te Wedderheide. Gehuwd met Jantje Klompmakers. Begraven te Wedderheide

[L-51] **Jan Rooda**. Soldaat. 34 jaar.

Geboren op 21 september 1905 te Obergum (Winsum, Groningen)

Overleden op 14 januari 1940 te Nieuweschans.

Woonde in Garnwerd. Gehuwd met Jantje Kracht, twee kinderen. Begraven te Garnwerd (destijds gemeente Ezinge).

[L-52] **? de Vries**. Soldaat.

Geboren ?

Overleden ca. 10 februari 1940.

Afkomstig uit Franeker. Overlijden vermeldt in *NvhN*, 12-02-1940.

Nu is op 13 februari 1940 de 34-jarige bloemist Wiebe Tjalkes de Vries in Groningen

overleden, althans: dat is de datum op de overlijdensakte. Hij was geboren op 22 maart 1905

te Harlingen en was gehuwd met Klazina Stienstra. Hij woonde in Soest. Mogelijk is op de

overlijdensakte de verkeerde datum ingevuld, en was Wiebe de Vries het zesde slachtoffer.

Bronnen bij ramp Nieuweschans

Archieven Burgerlijke Stand.

Ernstig ongeluk bij militaire oefening. Vier dooden, twee gewonden. *De Telegraaf*, Amsterdam, 15-01-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578546:mpeg21:a0009>

Ernstig ongeluk bij oefening. Twee soldaten gedood. *Provinciale Drentsche en Asser Courant*, Assen, 15-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010692197:mpeg21:p003>

Een ernstig ongeluk in Groningen. *Nieuwe Provinciale Groninger Courant*, 15-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010694007:mpeg21:p005>

Ernstig ongeval bij militaire oefeningen in Groningen. Vier militairen gedood, een gewonde. *Leeuwarder Nieuwsblad*, 15-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010745537:mpeg21:p009>

Het droevig ongeval. *Nieuwe Provinciale Groninger Courant*, 15-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010694008:mpeg21:a0077>

"Ernstig ongeval in het Oosten der provincie. Nieuwsblad van het Noorden, Groningen, 16-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010326195:mpeg21:a0185>

Familiebericht. *Nieuwsblad van het Noorden*, Groningen, 17-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010326196:mpeg21:a0125>

De ontploffing te Groningen. *Delftsche courant*, Delft, 19-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010318470:mpeg21:a0133>

Militaire begrafenis te Zaandam. *De Telegraaf*, Amsterdam, 19-01-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578553:mpeg21:a0199>

De in Groningen bij de ontploffing om het leven gekomen soldaat Visser, werd met militaire eer te Zaandam ter aarde besteld. Op de begraafplaats. De kist bedekt met de Nederlandsche driekleur wordt grafwaarts gedragen. *De Banier*, Rotterdam, 19-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010850771:mpeg21:a0160>

De ontploffing in Groningen. Ter aarde bestelling. *Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant*, Zwolle, 20-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010313993:mpeg21:p004>

De ontploffingsramp in Oostelijk Groningen. *Nieuwsblad van het Noorden*, Groningen, 12-02-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010326218:mpeg21:a0040>

Ongeluk in oostelijk Groningen. Het zesde slachtoffer overleden. *Het Vaderland*, 's-Gravenhage, 13-02-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010018892:mpeg21:a0215>

18-01-1940. Verkeersongeluk De Haar (Amerongen). 2 doden.

Op den onbewaakten overweg bij de Haar tusschen Woudenberg en Veenendaal, is gisteren een vrachtauto door een trein gegrepen, welke uit de richting Veenendaal kwam. De sergeant H. uit Rotterdam, die naast den bestuurder van den vrachtwagen was gezeten, werd uit de auto geslingerd en was op slag dood. De chauffeur, de soldaat R. uit Wognum geraakte in de cabine bekneld. Nadat men hem bevrijd had, bleek dat de man zware kwetsuren had opgelopen. Geneeskundige hulp mocht niet meer baten.

De trein, die 9.37 uur in Amersfoort moest aankomen, had vrij aanzienlijke vertraging. De vrachtauto werd geheel vernield. (*De Maasbode*)

[L-53] **Cornelis Jacobus van der Heeden**. Dienstplichtig sergeant. 21 jaar.

Geboren circa 1918 te Rotterdam.

Overleden op 18 januari 1940 te Amerongen.

Ongehuwd.

[L-54] **Theodorus Roozendaal**. Soldaat. 25 jaar.

Geboren circa 1914 te Wognum.

Overleden op 18 januari 1940 te Amerongen.

Ongehuwd.

Archieven Burgerlijke Stand.

Onbewaakte overweg; auto meegesleurd. Eén doode, één zwaargewonde. *De Telegraaf*, Amsterdam, 18-01-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578552:mpeg21:a0146>

Auto door trein gegrepen. Beide inzittenden gedood. *De Maasbode*, Rotterdam, 19-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:011070276:mpeg21:a0069>

21-01-1940. Van dak gevallen. Kampen, 1 dode.

De 24-jarige Arend de Jong valt van het vier verdiepingen hoge Gemeentelijk Lyceum, waar hij een half uur wachtdienst had. Men vermoedt dat hij door sneeuw uitgegleden is.

Hij was lid van 'Vrijwillig Landstormkorps Luchtwachtdienst'. De Luchtwachtdienst bestond voornamelijk uit burgervrijwilligers, die onder de krijgstucht vielen. De dienst was belast met het signaleren van schendingen van het Nederlandse luchtruim.

[L-55] **Arend de Jong**. Vrijwillig Luchtwachter. 24 jaar.

Geboren ca. 1915 te Kampen.

Overleden op 21 januari 1940 te Kampen.

Hij was winkelier, ongehuwd.

Archieven Burgerlijke Stand.

Van het dak gestort. *De Telegraaf*, Amsterdam, 22-01-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578558:mpeg21:a0218>

Van 20 meter hoogte doodgevallen. *De Zuid-Willemsvaart*, Helmond, 22-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMRHCE01:000046458:mpeg21:p007>

H.E.M. Mettes. Inventaris van het archief van de Inspecteur en de Commandanten van Diverse Korpsen van de Vrijwillige Landstorm, 1919-1940 (1942). Nummer archiefinventaris: 2.13.68.03. Nationaal Archief, Den Haag, 1994. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

http://www.gahetna.nl/collectie/archief/pdf/NL-HaNA_2.13.68.03.ead.pdf

Allert Goossens. Onderwerp: vragen over Luchtwacht... [Opmerkingen over de Luchtwachtdienst]. *Grebbeberg.nl*. 04-09-2004.

https://www.grebbeberg.nl/forum.php?page=forum_discussiegroep&item=5375&group=10&view=3

23-01-1940. Ongeluk bij schietoefening. Katwijk aan Zee. 1 dode.

"Gistermorgen heeft zich bij de militaire schietoefeningen een ernstig ongeval voorgedaan, waarbij de g.d. Van Duivenbode, afkomstig uit Katwijk aan Zee en gelegerd te Katwijk aan den Rijn, doodelijk werd getroffen.

De schietoefeningen werden gehouden in de Zuidduinen in de omgeving van het Zeehospitium. Tijdens deze oefeningen brak de cordonbeugel van een lichte mitrailleur. Het vuurwapen kwam daardoor te vallen. Door een noodlottige samenloop van omstandigheden kreeg een van de manschappen, Van D., een tiental kogels door het achterhoofd. Het slachtoffer is kort daarop aan de verwondingen overleden." (*De Residentiebode*, 24-01-1940).

De 23-jarige militair J. van Duyvenbode, die gisteren zoo noodlottig om het leven is gekomen, zal Vrijdagmiddag om half drie alhier met militaire eer ter aarde besteld worden. Vertrek om half drie van het Diaconiegebouw aan de Voorstraat." (*Leidsch Dagblad*, 24-01-1940)

[L-56] **Jacob van Duijvenbode**. 23 jaar

Geboren op 22 mei 1916 te Katwijk.

Overleden 23 januari 1940 te Katwijk aan Zee.

Jacob van Duijvenbode. Genealogie Katwijk. Webtrees. [Gezien 11-09-2018].

<https://geneakatwijk.webtrees.net/individual.php?pid=I110986&ged=katwijk>

Doodelijk ongeval bij schietoefeningen. *De Residentiebode*, Den Haag, 24-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:011062134:mpeg21:a0124>

"Doodelijk ongeluk met mitrailleur. *Rotterdamsch Nieuwsblad*, Rotterdam, 25-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:011002327:mpeg21:a0196>

Katwijk aan Zee. *Leidsch Dagblad*, Leiden, 24-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010904823:mpeg21:a0133>

Militaire uitvaart van Jac. van Duyvenbode. *Leidsch Dagblad*, Leiden, 27-01-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010904826:mpeg21:a0135>

05/06-02-1940. Van trap gevallen. Beek (Limburg). 1 dode.

“In den nacht van Maandag op Dinsdag is de 33-jarige dienstplichtige J. W. L. uit Nijmegen, in zijn legerplaats te Beek (L.) ziek aangekomen. Toen hij zich naar bed wilde begeven, viel hij van de trap, waarbij hij verschillende verwondingen en een hersenschudding opliep. Het slachtoffer werd naar het ziekenhuis Calvariënberg te Maastricht vervoerd, waar hij Dinsdagmiddag is overleden.”

[L-57] **Johannes Wilhelmus Liefink**. Soldaat. 34 jaar
Geboren op 19 september 1905 te Nijmegen.
Overleden 6 februari 1940 te Maastricht.

Archieven Burgerlijke Stand.
Militair onwel geworden en van trap gevallen. *Eindhovensche en Meierijsche Courant*,
Eindhoven, 07-02-1940.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=KBDDD02:000199742:mpeg21:a0044>

07-02-1940. Verkeersongeluk. Den Haag. 1 dode.

Op de hoek van de Bezuidenhoutseweg en de Schenkweg slijpt een militair met zijn motorfiets. Aanvankelijk lijkt er niet aan de hand te zijn, maar de val heeft fatale inwendige verwondingen veroorzaakt. Hij was ordonnance van het motor-korps.

[L-58] **Hendricus Bernardus Eijmer**. Soldaat. 26 jaar.
Geboren circa 1913.
Overleden op 9 februari 1940 te Voorburg.
Begraven met militaire eer op Nieuwe Begraafplaats Voorburg, 13 februari 1940.

Archieven Burgerlijke Stand.
Getuigen gevraagd. *Het Volksdagblad*, Amsterdam, 14-02-1940.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010474114:mpeg21:a0084>
Teraardebestelling wijlen den heer H.B. Eimer. *Leidsch Dagblad*, Leiden, 14-02-1940.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010904841:mpeg21:a0152>
Teraardebestelling H.B. Eimer. *Het Vaderland*. 's-Gravenhage, 15-02-1940.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010018896:mpeg21:a0181>

10-02-1940. Ziekte? Den Haag. 1 dode.

De commandant van een grensbataljon grenadiers overlijdt, vermoedelijk ten gevolge van een ziekte.

[L-59] **Gerard Karel Henri de Bont**. Reserve-majoor der Infanterie. 51 jaar
Geboren op 17 november 1888 te Magelang (N.I.)
Overleden op 10 februari 1940 te 's-Gravenhage.
Was gehuwd en had kinderen. Was tevens gepensioneerd majoor der Infanterie KNIL

Archieven Burgerlijke Stand, militieregisters.
Familiebericht. *De Telegraaf*, Amsterdam, 11-02-1940.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578593:mpeg21:p016>

22-02-1940. Verkeersongeluk. De Bilt. 1 dode.

“In den afgelopen nacht ongeveer drie uur is de sergeant ziekenoppasser L. Scharff met een door hem bestuurde auto, waarmede hij gisteravond naar Laren was gegaan, op den terugweg nabij het station Bilthoven vermoedelijk door slippen tegen een boom gereden. S. werd op slag gedood. De auto werd zwaar beschadigd. (*Friesch Dagblad*)

[L-60] **Franciscus Lodewijk Bernard Scharff**. Sergeant-ziekenoppasser. 31 jaar.
Roepnaam: Frans.
Geboren circa 1918 te ?op
Overleden op 22 februari 1940 te De Bilt.
Hij was gehuwd met Eltje Wijnand. Ze hadden tenminste één kind.
Hij woonde te Maartensdijk.

Archieven Burgerlijke Stand.
Auto tegen boom gereden. Inzittende gedood. *Friesch Dagblad*, Leeuwarden, 22-02-1940.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010325052:mpeg21:a0066>
Familiebericht. *De Telegraaf*, Amsterdam, 23-02-1940.
<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578614:mpeg21:p013>

22-02-1940 (2). Verkeersongeluk. Soest. 1 dode.

Twee militairen worden op de Ossendamweg te Soest uit een rijdende vrachtauto geslingerd. Een van hen overleeft dit niet.

[L-61] **Hannes Johannes Jansen**. Dienstplichtig soldaat. 29 jaar.

Geboren op 20 oktober 1910 te Amsterdam.

Overleden op 22 februari te Soest.

Gehuwd met Cornelia Jannette Moerbeek. Ze hadden één kind.

Archieven Burgerlijke Stand.

Dodelijk ongeluk. Militair doodgevallen, 2de ernstig verwond. *De Gooi- en Eemlander*, Hilversum, 23-02-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010309337:mpeg21:a0130>

Vervoer van militairen per auto. Het ongeluk te Soest. *De Volkskrant*, Utrecht, 28-02-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ABCDDD:010845225:mpeg21:a0043>

23-02-1940. Verkeersongeluk. Nabij Ede. 1 dode.

“De sergeant R. A. J. Schoonhoven uit Dordrecht, die Vrijdag j.l. nabij Ede met zijn motorfiets tegen een boom was gereden en zwaar gewond werd opgenomen, is thans in het militair hospitaal te Utrecht overleden. Het ongeluk gebeurde, toen S. het stuur omgooide om een aanrijding met een scholier, die plotseling den rijweg opfietste, te voorkomen.” (*Friesch Dagblad*)

[L-62] **Reindert Albert Jan Schoonhoven**. Sergeant. 30 jaar.

Geboren op 7 juli 1909 te Utrecht.

Overleden 25 februari 1940 te Utrecht.

Hij was gehuwd met Trijntje van Loon.

Archieven Burgerlijke Stand.

Het motorfietsongeluk bij Ede. Slachtoffer aan de gevolgen bezwaken. *Friesch Dagblad*, Leeuwarden, 28-02-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010325056:mpeg21:a0039>

23-02-1940 (2). Verkeersongeluk. Bij Nuth (Limburg). 1 dode.

“Een milicien, wonende te Eijgelshoven, had Vrijdagmiddag [23 februari] een vriend op bezoek gekregen en was met dezen in de omgeving van Nuth gaan motorrijden. Tijdens dit uitstapje bleek de milicien een motorongeluk te hebben gehad, dat zich aanvankelijk niet ernstig liet aanzien. Zaterdagmiddag verergerde de toestand echter dermate, dat de milicien op medisch advies overgebracht werd naar een ziekenhuis te Maastricht. Hier bleek, dat de soldaat een inwendige verbloeding in de buik had opgelopen, waaraan hij thans is overleden. (*De Volkskrant*)

[L-63] **Jan Jakob Consten**. Soldaat. 27 jaar.
Geboren te Eijgelshoven.
Overleden op 25 februari 1940 te Maastricht.

Archieven Burgerlijke Stand.

Na val overleden. *Algemeen Handelsblad*, Amsterdam, 26-02-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=KBNRC01:000087423:mpeg21:a0037>

Schijnbaar onbeduidend motorongeluk. Aan inwendige bloeding overleden. *De Volkskrant*, Utrecht, 27-02-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ABCDDD:010845224:mpeg21:a0182>

09-03-1940. Ongeluk. Nederweert 1 dode.

“Uit de sluiskolk van Sluis No. 15 van de Zuid-Wilemsvaart onder Nederweert, is opgehaald het lijk van den 20-jarigen soldaat Henk Denius [= Dinius], afkomstig uit Deventer.

Hij stond Zaterdagnacht op wacht bij genoemde sluis en schijnt door een of ander ongelukkig toeval te water te zijn geraakt. Dat moet omstreeks drie uur in den nacht gebeurd zijn. Zijn geweer was beschadigd, hetgeen wellicht tijdens den val is geschied. Het stoffelijk overschot is overgebracht naar het ziekenhuis te Weert.” (*De Telegraaf*, 11-03-1940)

[L-64] **Peter Hendrik Wickert Dinius**. 20 jaar.
Geboren ca. 1920 te Deventer.
Overleden op 9 maart 1940 te Nederweert.

Archieven Burgerlijke Stand.

Soldaat verdronken te Nederweert. *De Telegraaf*, Amsterdam, 11-03-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578139:mpeg21:a0262>

13-03-1940. Hartstilstand? Zandvoort. 1 dode.

Tijdens artillerie-oefeningen bij Vogelenzang (bij Zandvoort) overlijdt in een waarnemingspost op een hoge duintop plots de commandant van het Eerste Legerkorps, jhr. J.Th. Alting von Geusau. Generaal-majoor N.T. Carstens volgde hem op als commandant van het Eerste Legerkorps.

[L-65] **Jhr. Jules Theodore Alting von Geusau**. Generaal-majoor. 58 jaar.

Geboren op 28 juli 1888 te Nieuwer-Amstel (Amsterdam).

Overleden op 13 maart 1940 te Zandvoort.

Hij was gehuwd met Hélène Johanna Emilie van der Heijden.

Begraven r.k. begraafplaats aan de Kerkhoflaan te Den Haag.

Archieven Burgerlijke Stand.

Generaal Alting von Geusau overleden. *Algemeen Handelsblad*, Amsterdam, 13-03-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=KBNRC01:000088013:mpeg21:a0301>

Generaal-majoor jhr. J.Th. Alting von Geusau, commandant van het eerste legercorps, is Woensdag tijdens militaire oefeningen plots overleden. [Foto]. *Leeuwarder Nieuwsblad*, Leeuwarden, 14-03-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010745588:mpeg21:a0055>

Generaal Altin von Geusau herdacht. *Algemeen Handelsblad*, Amsterdam, 15-03-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=KBNRC01:000088055:mpeg21:a0096>

Uitvaart gen.-maj. Alting von Geusau. *Algemeen Handelsblad*, Amsterdam, 17-03-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=KBNRC01:000088079:mpeg21:a0043>

Commandant Eerste Legercorps: Generaal Carstens. *De Telegraaf*, Amsterdam, 22-03-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578158:mpeg21:a0002>

15-03-1940. Verkeersongeluk Veenendaal. 1 dode.

VEENENDAAL. 15 Maart. — Vanmiddag is nabij de barakken aan den Munnikenweg, een doodelijk ongeluk gebeurd. Een korporaal-kok, die per rijwiel passeerde, is door een zandauto gegrepen en op slag gedood. Het slachtoffer offer was gehuwd en vader van twee kinderen. Hij had juist verlof gekregen en zou naar zijn huis terugkeeren. De marechaussee heeft den zandauto in beslag genomen en den bestuurder gearresteerd. (*De Telegraaf*, 16-03-1940)

Vrijwel alle kranten berichtten over dit ongeluk, maar nergens wordt de naam van de ongelukkige gegeven. In de archieven van de Burgerlijke Stand Veenendaal is geen overlijdensgeval aan dit incident te koppelen.

[L-66] NN. Korporaalkok. Leeftijd onbekend.

Geboren te?

Overleden op 15 maart 1940 te Veenendaal.

Korporaal onder zandauto. Op slag gedood. *De Telegraaf*, Amsterdam, 16-03-1940

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578148:mpeg21:a0058>

22-03-1940. Verkeersongeluk. Venlo. 1 dode.

“Te Venlo is bij een aanrijding een met verlof zijnde militair, de 19-jarige bankwerker C. P. van Tankeren, om het leven gekomen. Voorbijgangers vonden den jongeman dood op den weg liggen. De schedel was zwaar verminkt. Gebleken is, dat de aanrijding is veroorzaakt door een militaire auto. De chauffeur is doorgereden.” (*Nieuwsblad van Friesland*)

[L-67] **Willem Hubert van Tankeren**. 19 jaar.

Geboren ca. 1919 te Venlo.

Overleden op 22 maart 1940 te Venlo.

Het slachtoffer had een gelijknamige broer, die – in 1915 geboren – nog geen jaar leefde.

Archieven Burgerlijke Stand.

19-jarige W. van Tankeren door militaire auto aangereden, die doorreed zonder zich om het slachtoffer te bekommeren.

Chauffeur bleek dienstplichtige soldaat D.K. uit garnizoen Venlo. Deze werd opgepakt.

Door auto overreden. *Nieuwsblad van Friesland*, Heerenveen, 26-03-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010761641:mpeg21:a0149>

Schuldig aan doodelijke aanrijding te Venlo. Aangehouden militaire chauffeur bekend. *De Telegraaf*, Amsterdam, 26-03-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578162:mpeg21:a0279>

26-03-1940. Verdrinking. Roermond. 1 dode.

ROERMOND, 24 April. — In den avond van 26 Maart jl. was de militair W. de Vries van den vaartuigendienst, woonachtig te Hedel, van zijn verlof teruggekeerd te Roermond, waar hij op een schip de wacht moest houden, dat gemeerd lag in het Baggergat, nabij de stuw in de Maas. Dienzelfden avond was hij echter spoorloos verdwenen. Toen zijn afwezigheid werd bemerkt ging men aan het dreggen, doch deze pogingen hadden geen resultaat. Hedenmorgen is evenwel zijn lijk in het Baggergat in de Maas drijvende gevonden. Vermoed wordt, dat hij in den avond van 26 Maart, toen hij aan boord van het schip wilde gaan, te water is geraakt en verdronken. Militaire en politie-autoriteiten stellen nog een onderzoek in. (*De Telegraaf*, 24-04-1940)

[L-68] **Wouter Aart de Vries**. Soldaat. 20 jaar.

Geboren ca. 1919 te Utrecht.

Overleden op (vermoedelijk) 26 maart 1940 te Roermond.

Woonachtig te Hedel. Lichaam gevonden op 24 april 1940.

Hij was van beroep 'varensgezel'.

Archieven Burgerlijke Stand.

Militair vermist. Ongeval of misdrijf? *Dagblad Nieuwe Hoornsche Courant*, Hoorn, 05-04-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010945325:mpeg21:a0095>

Lijk van verdwenen militair uit Maas opgehaald. *De Telegraaf*, Amsterdam, 24-04-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578213:mpeg21:a0345>

27(?)-03-1940. Nekkramp. Utrecht. 1 dode.

Nekkramp = besmettelijke hersenvliesontsteking.

“Naar wij vernemen, heeft zich bij een te Utrecht gevestigd militair onderdeel een geval van nekkramp voorgedaan. Een militair is, na eenige dagen ongesteld te zijn geweest, aan deze besmettelijke ziekte overleden. In verband met dit geval zullen de tot bedoeld militair onderdeel behorende soldaten eenigen tijd — vermoedelijk zes weken — in quarantaine worden gehouden. (*De Telegraaf*, 31-03-1940)

[L-69] NN. Leeftijd: ?

Geboren te ?

Overleden eind maart 1940, vermoedelijk te Utrecht.

Enige sterfgeval in Utrecht direct vóór 31 maart en van dienstplichtige leeftijd: **Johannes Harmen de Bruijn**. 33 jaar. Overleden 27 maart 1940. Er bestaat alleen geen zekerheid dat het gesignaleerde nekkrampslachtoffer in Utrecht gestorven is. In de dagen die volgden bleken er meer uitbraken van nekkramp te zijn. Zover bekend viel er daardoor nog één dodelijk slachtoffer onder militairen, zie: Fout: Bron van verwijzing niet gevonden.

Nekkramp bij een militair. Vreeland – Een onder de gemeente Vreeland gelegerde militair vertrok dezer dagen met periodiek verlof. Thuis gekomen, voelde de man zich niet wel en geneeskundige hulp werd ingeroepen. Bij onderzoek werd nekkramp geconstateerd. (*De Telegraaf*, 08-04-1940)

Nekkramp geconstateerd Weesp, — Dinsdag. Van een afdeling militairen, gelegerd bij het z.g Hemeltje onder Nederhorst den Berg, is het verlof ingetrokken, omdat bij een van hen, die reeds met verlof was, nekkramp is geconstateerd. De militairen mogen ook hun kwartieren niet verlaten. (*Utrechts Volksblad*, 10-04-1940).

Nekkramp, Hoornsche school geïsoleerd. Naar we vernemen is bij een soldaat uit het Hoornsche garnizoen een geval van nekkramp geconstateerd. De soldaat was met verlof in zijn woonplaats Almelo, toen hij ziek werd. Na het doktersonderzoek bleek hij nekkramp te hebben. Als voorzorgsmaatregel heeft men in de St. Aloysiuschool alhier, waar de soldaat was ondergebracht, verschillende isolatiemaatregelen genomen. De soldaat is in zijn woonplaats gebleven. (*Dagblad Nieuwe Hoornsche Courant*, 12-04-1940).

Archieven Burgerlijke Stand.

Militairen in quarantaine. *De Telegraaf*, Amsterdam, 31-03-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578172:mpeg21:a0137>

Nekkramp bij een militair. *De Telegraaf*, Amsterdam, 08-04-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578185:mpeg21:a0324>

Nekkramp geconstateerd. *Utrechts Volksblad*, Amsterdam, 10-04-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010941288:mpeg21:a0270>

Nekkramp. *Dagblad Nieuwe Hoornsche Courant*, Hoorn, 12-04-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010945331:mpeg21:a0052>

De Nekkramp als oorlogsziekte. (Van den geneeskundigen Medewerker). *Haagsche Post*, Den Haag, 13-04-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110529187:mpeg21:a0094>

31-03-1940. Ziekte? Maastricht. 1 dode.

“Donderdagmiddag vond met militaire eerbewijzen de begrafenis plaats van den heer C.H. Hopmans, adjudant-administrateur, kerkvoogd der Nederl. Hervormde Gemeente te Maastricht. De plechtigheid trok veel belangstelling. “

(*Limburger Koerier*, Heerlen, 05-04-1940)

De overlijdensoorzaak is onbekend. Veel kranten berichtten op hun fotopagina's over zijn uitvaart 'met militaire eer'.

[L-70] **Cornelius Henricus Hopmans**. Adjudant. 58 jaar.

Geboren op 6 februari 1882 te 's-Hertogenbosch.

Overleden op 31 maart 1940 te Maastricht.

Hij was gehuwd met Anna Maria Krijnen. ; begraven te Maastricht.

Archieven Burgerlijke Stand.

Donderdagmiddag... *Limburger Koerier*, Heerlen, 05-04-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010327218:mpeg21:a0225>

Met militaire eer... *Haarlems Dagblad*, Haarlem, 06-04-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010989111:mpeg21:a0282>

03-04-1940. Ziekte. Den Haag. 1 dode.

Na een langdurige ziekte overleed majoor Dommers, commandant van het 15e Regiment Infanterie en chef van de staf van de 4e Divisie.

[L-71] **Johan Herman Hendrik Dommers**. Majoor. 48 jaar.

Geboren op 28 november 1891 te Ede(?).

Overleden op 3 april 1940 te Den Haag.

Begraven op de Algemene Begraafplaats te Den Haag.

Archieven Burgerlijke Stand.

Majoor J.H.H. Dommers †. *Haagsche Courant*, 's-Gravenhage, 03-04-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110527837:mpeg21:a0338>

Majoor J.H.H. Dommers overleden. *De Telegraaf*, Amsterdam, 04-04-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578178:mpeg21:a0074>

Nagekomen familiebericht. *De Telegraaf*, Amsterdam, 04-04-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578178:mpeg21:a0076>

Majoor J.H.H. Dommers ter aarde besteld. *Algemeen Handelsblad*, 05-04-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=KBNRC01:000088772:mpeg21:a0107>

03-04-1940 (2). Nekkramp. Grave. 1 dode.

Tengevolge van nekkrampp is gisterenmiddag in het ziekenhuis te 's Hertogenbosch overleden de heer H. van Nispen uit Oud-Gastel, die gemobiliseerd was als onderofficier te Grave. De heer van Nispen was in leven een actief bestuurslid van de R. K. Jonge Middenstandstvereeniging te Oud-Gastel (*De Grondwet*)

[L-72] **Hendrik Wilhelmus van Nispen.** Onderofficier. 22 jaar.

Geboren op 17 augustus 1917 te Oud en Nieuw Gastel.

Overleden op 3 april 1940 te Den Bosch.

Met militaire eer begraven te Oud-Gastel.

Archieven Burgerlijke Stand.

Onder-officier uit Oud-Gastel aan nekkrampp overleden. *De Grondwet*, Roosendaal, 04-04-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMGAR001:000179349:mpeg21:a0052>

Oud-Gastel. *De Grondwet*, Roosendaal, 05-04-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMGAR001:000179350:mpeg21:a0044>

04-04-1940. Ongeluk bij militaire oefening. Huinen. 1 dode.

Motorrijder van afdeling pantserwagens H. Hartgers verongelukt bij begin meerdaagse oefening. Hij werd geplet tussen twee pantserwagens.

[L-73] **Hendrik Hartgers.** Soldaat? 23 jaar.

Geboren ca. 1916

Overleden op 4 april 1940 te Huinen (Putten)

Bakker.

Archieven Burgerlijke Stand.

Militaire motorrijder verongelukt. *Twentsch Dagblad Tubantia en Enschedese Courant*, Enschede, 04-04-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMSAEN01:000054027:mpeg21:p010>

Begraven met militaire eer aan Soerenscheweg te Apeldoorn. "Militaire eerbewijzen stonden onder commando van luit. Simon Thomas" (uit bekende lied 'Drie eskadrons' van Jaap van der Merwe). Begravenis Hartgers. *Nieuwe Apeldoornsche courant*, Apeldoorn, 08-04-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMCODA01:000159015:mpeg21:a0032>

04-04-1940 (2). Verkeersongeluk. Moordrecht. 1 dode.

“Gouda, 5 april – Op den rijksweg Rotterdam—Utrecht is in den afgelopen nacht, vlak bij de viersprong bij de voormalige spoorweghalte Moordrecht, een militair op korten afstand van een motorrijwiel dood op den weg gevonden. Daar er geen aanwijzingen van een aanrijding zijn. wordt verondersteld dat de man, die vermoedelijk met groote snelheid heeft gereden, de macht over zijn stuur heeft verloren en van zijn voertuig is geslagen. Blijkens de ernstige verwondingen moet de motorrijder met het hoofd op den weg terecht gekomen en op slag gedood zijn. Het slachtoffer is de 24-jarige J. Thieme uit Bussum, ongehuwd en was als wachtmeester bij de artillerie te Rotterdam in garnizoen.”

[L-74] **Johannes Thieme**. Wachtmeester. 24 jaar.
Geboren op 30 september 1915 te Amsterdam
Overleden op 4 april 1940 te Moordrecht.
Hij woonde in Bussum.

Archieven Burgerlijke Stand.

Motorrijder dood op den weg gevonden. *Dagblad Nieuwe Hoornsche Courant*, Hoorn, 05-04-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010945325:mpeg21:a0097>

14-04-1940. Verdrinking. Roermond. 1 dode.

In de nacht van Zaterdag op Zondag zijn twee soldaten te Roermond in de Maas te water geraakt. Een van hen, de 19-jarige J.A. Afkomstig uit Holten is verdrongen, de ander kon door toegeschoten omwoners gered. (*Het Vaderland*, 15-04-1940)

[L-75] **Jan Aaftink**. Soldaat. 19 jaar.
Geboren op 3 juli 1920 te Holten
Overleden op 14 april 1940 te Roermond.
Begraaven Oude Gem. Begraafplaats Holten.

Archieven Burgerlijke Stand.

Jan Aaftink. 'Slachtoffer van de oorlog'. Oorlogsgravenstichting. [Gezien 11-09-2018].

<https://oorlogsgravenstichting.nl/persoon/41/jan-aaftink>

Soldaat in de Maas verdrongen. *Het Vaderland*, 's-Gravenhage, 15-04-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010018993:mpeg21:a0147>

Teraardebestelling soldaat Aaftink Holten. *Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant*, Zwolle, 19-04-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010314068:mpeg21:a0094>

16-04-1940. Oefening met springmiddel. Amby (Limburg). 1 dode.

“Hedenochtend heeft bij een oefening met springmiddelen in de omgeving van Maastricht een ongeluk plaats gehad, waarbij de dienstplichtige soldaat P. van Poorten werd gedood.” (*De Gooi- en Eemlander*, 17-04-1940)

[L-76] **Pieter van Poorten**. Dienstplichtig soldaat. 21 jaar.
Geboren ca. 1919 te Dordrecht.
Overleden op 16 april 1940 te Amby.

Archieven Burgerlijke Stand.

Ongeluk bij militaire oefening. *De Gooi- en Eemlander*, Hilversum, 17-04-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010309355:mpeg21:a0144>

Een soldaat gedood bij militaire oefening. *De Telegraaf*, Amsterdam, 17-04-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578200:mpeg21:a0097>

21-04-1940. Verkeersongeluk. Zijdewind/Verlaat (N.H.). 1 dode.

De 21-jarige korporaal Nico Blaauboer, gedetacheerd op Stelling Den Oever, slaat op een stuk opgevroren weg met zijn motorfiets over de kop. In eerste instantie lijkt hij ongedeerd, maar na korte tijd gaat het steeds slechter met hem. Hij overlijdt de volgende dag in het Marinehospitaal in Den Helder.

[L-77] **Nicolaas Jan Blaauboer**. Dienstplichtig korporaal. 21 jaar.
Geboren 30 december 1918 te Schagen.
Overleden op 22 april 1940 te Den Helder.
Begraven op de gemeentelijke begraafplaats van Schagen.

René ten Dam. Schagen. Het graf van een jonge korporaal. *Dodenakkers.nl*, 28-01-1940.

<https://www.dodenakkers.nl/artikelen-overzicht/oorlog/grafmonumenten/schagen-het-graf-van-een-jonge-korporaal.html>

Archieven Burgerlijke Stand. Noord-Hollands Archief, Haarlem

Noord-Hollands Archief: Milities - Registers Ingeschrevenen voor den

Dienstplicht. Toegangsnummer 23; Inventarisnummer 458 - pagina 228

'Droevig slot van een uitstapje'. *Schager Courant*, Schagen, 23-04-1940.

<https://kranten.archiefalkmaar.nl/issue/SC/1940-04-23/edition/0/page/5>

'Nico Blaauboer's laatste reize'. *Schager Courant*, Schagen, 27-04-1940.

<https://kranten.archiefalkmaar.nl/issue/SC/1940-04-27/edition/0/page/5>

23-04-1940. Verkeersongeluk. Laren. 1 dode.

“Een personenauto, waarin vijf militairen zaten, allen te Baarn gelegerd, kwam hier in botsing met een vrachtauto, welke uit Zutphen kwam. De snelheid, welke de personenauto had, was zoo groot, dat de wagen na de botsing nog 73 meter door schoot en daarna over den kop sloeg. De gevolgen waren zeer ernstig. Alle inzittenden werden uit de auto geslingerd. De 32-jarige bestuurder, Bruining genaamd en thuisbehoorende te Vugt, was op slag dood. Twee andere militairen liepen verschillende verwondingen op en twee bleven ongedeerd.” (NAC)

“Uit het politie-onderzoek is nader gebleken dat alle vijf militairen onder invloed van sterke drank verkeerden. Het gezelschap was uit passagieren geweest in den omtrek en was reeds te laat voor het avondappèl.” (De Telegraaf).

De naam van de overledene is in de krantenberichten foutief als 'Bruining' vermeld.

[L-78] **Koert Buining**. Soldaat. 32 jaar.

Geboren op 18 juni 1907 te Winschoten

Overleden op 23 april 1940 te Laren.

Hij was gehuwd met Margaretha Wiersma. Ze hadden twee kinderen.

Archieven Burgerlijke Stand.

Auto met militairen over den kop geslagen. Bestuurder op slag gedood. *Nieuwe Apeldoornsche Courant*, Apeldoorn, 24-04-1940.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMCODA01:000159042:mpeg21:a0083>

Auto met militairen over den kop. *De Telegraaf*, Amsterdam, 24-04-1940.

<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110578213:mpeg21:a0119>

Korps politietroepen

Het op 26 juni 1919 opgerichte Korps Politietroepen verrichtte politiediensten ten behoeve van het leger. Het was een zelfstandig korps en stond onder direct bevel van de minister van Defensie.

4 december 1939. Verkeersongeluk. Nabij Hardinxveld. 1 dode.

“Nabij Hardinxveld is Maandagmiddag omstreeks halfvier de 23-jarige korporaal der militaire politie, De Hartog, verongelukt. De Hartog reed op zijn motorrijwiel met groote snelheid in de richting van Gorkum. Ter hoogte van de scheepswerf Holland, waar de weg een bocht maakt, kwam hij een auto tegen, dien hij met een flinke vaart wilde passeeren. Hij geraakte uit de bocht en botste tegen den auto, met het gevolg, dat hij zware verwondingen opliep. Het slachtoffer werd naar het gemeenteziekenhuis te Gorkum vervoerd; bij aankomst aldaar bleek hij reeds te zijn overleden.” (Telegraaf)

[PT-1] **Eijmert Hermanus den Hartog**. Korporaal Politietroepen. 22 jaar.

Geboren ca. 1917 te Alblasterdam.

Overleden op 4 december 1939 te Gorinchem.

Hij was gehuwd en had een kind.

Achternaam in krantenberichten ook gespeld als 'Den Hartogh'.

Het is onduidelijk of korporaal Den Hartog herdacht wordt op het Marechaussee-monument in Apeldoorn. Volgens meerdere beschrijvingen⁸ herdenkt dat monument alleen manschappen van de Koninklijke Marechaussee, het Korps Politietroepen en het Korps Militaire Politie die omkwamen in 1940-1945 en (in) Indonesië 1946-1950.

---

⁸ Apeldoorn, 'Marechaussee-monument'. Nationaal Comité 4 en 5 mei. [Gezien 17-04-2023].

https://www.4en5mei.nl/oorlogsmonumenten/monumenten_zoeken/oorlogsmonument/1720/-apeldoorn-%2C-%27marechaussee-monument%27

Marechausseemonument. Apeldoorn in de oorlog.nl. [Gezien 17-04-2023].

<https://www.apeldoornendeoorlog.nl/monumentenlijst/marechausseemonument>

Monumenten. Marechausseesparen.nl. [Gezien 17-04-2023].

http://www.marechausseesparen.nl/pagina_monum-apeldoorn.htm

Bronnen

Archieven Burgerlijke Stand.

Duisternis oorzaak van autobotsingen. *De Telegraaf*, Amsterdam, 05-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110579705:mpeg21:p003>

Motorrijder van de militaire politie om het leven gekomen. *Leeuwarder Nieuwsblad*,

Leeuwarden, 05-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010743556:mpeg21:a0084>

Jeugdige motorrijder van de militaire politie verongelukt. *De Residentiebode*, Den Haag, 05-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:011062095:mpeg21:a0068>

De razende dood. Militaire motorrijder reed op vrachtauto. *Nieuwe Tilburgsche Courant*, Tilburg, 05-12-1939.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010248750:mpeg21:a0013>

[s.n.]. De komst van het korps Politietroepen. Canon Politiegeschiedenis. Politieacademie.nl

[gezien 17-04-2023]

<https://www.politieacademie.nl/thema/Politiegeschiedenis/canonpolitiegeschiedenis/Pages/22DekomstvanhetkorpsPolitietroepen.aspx>

[s.n.]. Korps Politietroepen. Marechausseesparen.nl [gezien 17-04-2023]

https://www.marechausseesparen.nl/pagina_politietroepen.htm